

TÚRMEZEI - ÉV 2012

Az összeállítást írta és szerkesztette: Boda Zsuzsa

Emlékezés születésnapjával

► Születése napján, február 14-én családi körben emlékeztek Túrmezei Erzsébet diakonisszára, költőre, műfordítóra, az 1990-ben újraindult Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület első főnöknőjére a hívősvölgyi anyaház kápolnájában.

A keddi ünnepség *Veperdi Zoltán* jelenlegi Fébé-lelkész imádságával kezdődött, majd *Madocsai Miklós* emlékezett Erzsébet testvérré. A nyugalmazott lelképásztor – aki az újraindulás után elsőként töltötte be a Fébé-lelkészi tisztelet – nemcsak a néhai főnöknő életének bizonyos állomásait idézte fel, hanem azt is áttekintette, mi jelent meg már ed-

dig a sajtóban az idei Túrmezei-évvél kapcsolatban, illetve milyen események várhatók.

Az ünnepi alkalom igehirdetője, *D. Keveházi László* nyugalmazott lelkész, egyháztörténész 1Mózes 12,2-t választotta prédikációja alapjául: „Mégáldalak (...) és áldás leszel” – idézte az Úr üzenetét. „Mégáldalak”: minden ezzel kezdődik – emelte ki a választott

vers első szavát. De mi ezzel az igével nem csak arra emlékezhetünk – folytatta –, hogy az Isten megáldotta választott népét; ez az ige arra is figyelmeztet, hogy Krisztusban mi is részesülünk az áldásban. Így lehetünk mi is áldássá, mint ahogy Túrmezei Erzsébet maga áldás volt sokak életében.

Az egyórás ünnepi megemlékezésen *Major Erzsébet* és *Magassy Vil-*

ma testvér jóvoltából a diakonissza költőnő versei közül is elhangzott néhány, *Görög Hajnalka* pedig az *Evangélikus énekeskönyv* Túrmezei-szövege énekeiből összeállított válogatást szólaltatott meg.

Az alkalom kötetlen együttléttel zárult. A születésnapjával a gyertyákat a kilencvenhat éves *Endreffy Mária* testvér fújta el.

Madocsai Miklós emlékezik

A rangidős – kilencvenhat éves – Endreffy Mária a Túrmezei-tortával

BODA ZSUZSA FELVÉTELEI

Fél órában egy élet

► A centenáriumi évhez kapcsolódóan február 14-én 21 óra 4 perctől a Magyar Rádió Kossuth adója *Szelíd zengésű üzenet* címmel félórás műsort sugárzott.

dalmas felosztásról elhangzottakat egészítette ki az az archív felvétel, amelyen a költőnő saját maga mond részleteket *Tedeum-fordítás* című verséből.

Az egyesület megszűnése után Túrmezei Erzsébet Balassagyarmaton szolgált tovább, egészen 1975-ig, amikor is el kellett hagynia „Palócország fővárosát”. Ekkor a csömöri *Gubek Mária* és családja fogadta be – másodmagával – Erzsébet testvért. A csömöri evangélikus gyülekezet felügyelője a költözés okáról, majd kalandos körülményeiről mesélt a műsorban.

Harmadik megszólalóként *Madocsai Miklós* egykori Fébé-lelkész a diakonisszaegyesület 1990-es újraindulásának örömteli eseményeit idézte fel. Ő az újrainduláskor megválasztott főnöknő portréját rajzolta meg a rádióműsorban, kiemelve, hogy Erzsébet testvér a költészet és a lelki ügyek mellett – többek között – az egyesület épületeit is szívügyének tekintette.

A 2000-ben, nyolcvannyolc éves korában elhunyt Túrmezei Erzsébet a 20. század tanúja, sokszor meghurcoltja volt. Mégis bátran és bátorítóan vallotta: *most élni küldetés*. Azonos című verse – ugyancsak saját előadásában – zárta a születésnapjával megemlékező adást.

A *Szelíd zengésű üzenet* című műsor meghallgatható a rádió archívumában a *hangtar.radio.hu* oldalon.

D. Keveházi László

A Nagy László és Kőhádi Dorottya szerkesztette programban elsőként megszólaló *D. Keveházi László* nyugalmazott lelkész, egyháztörténész nemcsak Túrmezei Erzsébet családi hátterét és fiatal éveit idézte fel, hanem kiváló áttekintést nyújtott a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület történetéről is. Az 1951-es, fáj-

Szürke ruhában

Felvettem a szürke ruhát.

Szürke, mint a gondok, mint a hétköznapok, a munka, mint a földön az élet.

S Jézus megáldott:

„Szürke ruhád alatt verjen a szíved piros örömtől! Ez tartsa távol szolgálatodtól a szürkeséget! Szemednek ragyogása hirdesse, mindenki lássa, hogy a hétköznap énvelem ünnep, a munka mosolygó májusi fény, s csupa öröm, csupa szín idelet is az élet! Teveled megyek én.”

Jézus megáldott:

„Nem ragyogó, nem fényes, nem hiú pompa. Nem más a munkára, más vigalomra. A többiek hadd váltogassák!

A te vigasságod munka, a te munkád vigasság! Téged találjanak mindig szolgálni készen! A hű szolgának nagy jutalma leszen. Megáldalak.”

Felvettem a szürke ruhát, s amíg dobog a szívem, amíg érez, amíg a hajam színvesztett fehér lesz, amíg csak tart az utam idelell, hálával viselem. Ha majd elfogy a fény, kialusznak a lángok, – kívül szürkeség, belül ragyogás. – Atyám kapuján bezörgetek én. S hű szeretettel kitarja előttem, aki megáldott.

(1937)

Felszentelt testvérek Piliscsabán 1950-ben

T Ú R M E Z E I

Igen, Atyám

Igen, Atyám, mert így kedves előtted,
Öröm vagy bánat ér, akármi gyász,
Kezed megáld mosolyt, borút vagy könnyet,
S a lelkem békén, csendben rád vigyáz.

Igen, Atyám, ha hű karod vezérel,
S közeleg fényivel a messze cél,
Kísértés, támadás viharszelével
Pokol hatalma is feléd segít.

Igen, Atyám, ó, mindenem keresztül!
Igen, Atyám, ború vagy fényözön
Tetőled száll rám, atyai kezedből.
A földön másban nem gyönyörködöm.

Igen, Atyám, az évek úgy sietnek,
Számuk kiméri hűséges kezéd.
S te társz kaput megfáradt gyermekednek,
A boldog óra ha elérkezett.

Megyek, amerre utam kijelölted.
Úgy hív, úgy vár a szent atyai ház.
Igen, Atyám, mert így kedves előtted.
A lelkem békén, csendben rád vigyáz.

Evangelikus énekeskönyv 356. ének

Aki igent mondott az Atyának

Budahegyvidéki megemlékezés Túrmezei Erzsébetről

▶ Lapunkban már többször írtunk arról, hogy az idei esztendőt a Magyarországi Evangélikus Egyház a száz éve született Túrmezei Erzsébet diakonissza, költőné tiszteletére Túrmezei-emlékvénekné nyilvánította. Egyházunk, valamint a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület közös szervezésében február 18-án a budahegyvidéki evangélikus templomban emlékeztek az egykori főnöknőre.

A nap úrvacsorai istentisztelettel kezdődött, amelyen dr. Fabiny Tamás diakóniáért felelős püspök szolgált igehirdetéssel. Prédikációjának alapigéjéül azt a szakaszt választotta (Mt 11,25–30), amelyben Jézus a Túrme-

zei Erzsébet feliratot olvashatjuk a csömöri temetőben a sírkövén is.

Nehéz korban szolgált, és nehéz időszakokban állt helyt. Legyen élte példa a mi számunkra is: tudjunk igent mondani a szolgálatra, az egy-

bé Evangélikus Diakonisszaegyesület 1990-es újrindulása utáni első lelkesze, Madocsai Miklós képekkel gazdagon illusztrált előadásában vázolta fel a néhai főnöknő életútját. Mindezt jól kiegészítette a Zákus Média centrum (ZMC) munkatársai – Győri János Sámuel és Győri András Timóteus – által 2001-ben készített, *Fény előttem, fény utánam...* című portréfilm. Ebben Erzsébet testvér maga mesél életéről, és mond el versei közül néhányat.

Gertrud Heublein, a Bad Kreuznach-i nyugalmazott diakonissza főnöknő 1989-ben, a magyarországi Fébé-egyesület elindulásának hatvanötödik évfordulóján találkozott először Túrmezei Erzsébettel. Ezt az első találkozást még nagyon sok találkozás követte.

Gertrud testvérnek elvülhetetlen érdemei vannak abban, hogy itthon újrindulhatott az egyesület: nemcsak anyagi támogatással és tárgyi adományokkal járult hozzá például a hűvösvölgyi anyaház felújításához és lakhatóvá tételéhez, de lelki téren is fontos segítséget jelentett diakonisszáinknak. A budahegyvidéki ünnepségen segédkezett a délelőtti istentisztelet úrvacsoraszolgálatában, majd az ebédszünet utáni programban ő is felidézett néhányat a Túrmezei Erzsébethez kötődő emlékeiből. Kivetített fotói segítségével az egybegyűltek is „belelapozgathattak” magyarországi fényképalbumaiba.

A szombati alkalmon diákok előadásában hangzottak el Túrmezei-versek. A muzsika szárnyain délelőtt Endreffy Attila orgonaművész, délután pedig a Lisztes László karnagy vezette perbáli Maklár kórus repítette az ünneplő gyülekezetet.

S bár a meghívó alapján sokan várták a Rondo vonósnyégyes fellépését, a program csúszása miatt sajnos erre nem kerülhetett sor. Mint ahogyan a krónikás hiányolta a február 18-ai alkalomra megjelent két kiadvány bemutatóját is. (A friss kötetekről lapunk 10. oldalán írunk. – A szerk.)

A megemlékezés Veperdi Zoltán áldásával zárult.

BARTA IMRE FELVÉTELE

zei Erzsébet számára oly kedves szavakat is kimondja: „Igen, Atyám...”

Amikor az egyházban olyan nehezen tudták a Hegyi beszédben elhangzott parancsot betartani – hogy tudniillik a ti igenetek legyen igen, a nemetek pedig nem –, Túrmezei Erzsébet akkor is hűségesen ragaszkodott megváltó Urának tett ígéretéhez és igenjéhez – emlékeztetett a püspök. – Imaközösségekben ezzel a két szóval kezdte fohászait, erről tesz tanúbizonyságot énekeskönyvünk 356. számú énekében, és ezt az „Igen,

házra, Jézus hívására – zárta prédikációját Fabiny Tamás.

Az ünnepi istentisztelet liturgiájában a püspök mellett Gregersen-Labossa György, egyházunk diakóniai bizottságának elnöke, valamint Veperdi Zoltán Fébé-lelkész vett részt. Lekciót Kákay István országos irodaigazgató és Buda Annamária, egyházunk diakóniai osztályának vezetője olvasott.

A nap további részében az egykori szolgatársak közül többen is emlékeztek Túrmezei Erzsébetre. A Fé-

Eleg neked az én kegyelemem.

11. Kor. 12:9.

Meddig?

Uram, Teneked sok a Pétered,
sokak a nagycsütörtök éjszakáid.
S olyan kevés a csendes Jánosod,
aki nem ígér, nem fogadkozik,
de elkísér egész a Golgotáig.

Mert olyan könnyű azt kimondani
egy izzó percben: Meghalok veled!
De annyi minden visszahúzna még,
ha ránkborul a szörnyű éjszaka,
ha megérint a fagyos lehelet.

Talán csak egy kis gyermek mosolya,
vagy a hitves könnyfátyolos szeme...
Susognak a szélben ringó habok:
a halászbárka, otthon képe hív...
Ó, legalább búcsúzni kellene!

Hamu alól az életöszton is
felparázslík: Ó, ilyen hirtelen?
Egy percre olyan szép lesz a világ,
átölel minden színe, illata!
...S már el is hangzott a „Nem ismerem!”

Uram, Teneked sok a Pétered,
sokak a nagycsütörtök éjszakáid.
Bár lehetnék egy csendes Jánosod,
aki nem ígér, nem fogadkozik,
de hű marad egész a Golgotáig!

(1946)

É V – 2 0 1 2

Versekből világó remény

Gondolatok Túrmezei Erzsébet születésének századik évfordulóján

Míntha a tél is megenyhült volna. Csáládias hangulat fogadta a budahegyvidéki evangélikus templomba látogatókat. A száz éve született *Túrmezei Erzsébetre*, a költőre, műfordítóra, diakonisszára emlékeztek hívek és barátok a februári szombaton.

Sokáig néztem az oltár fölé kivitt képet: az idős Túrmezeit mutatta. Fáradt, szemüveges arc, de kedves mosoly világolt a sok baráz-

harcas évekből. (Bármilyen hihetetlen, Túrmezei Erzsébet is volt fiatal. Telve reménnyel és Istennek tetsző tervekkel.)

A szólító csöndben belém villant: vajon hogyan fogadott volna, ha huszonöt évvel ezelőtt megkeresem? Mit szolt volna tragédiákkal sújtott írásaimhoz? Istenkereső soraimhoz? Biztos szeretettel fogad, és kérdez, felel bölcs szavakkal türelmetlenségemre.

És nem az itt-ott döcögő sorait csodáltam, hanem áldozatos életét! Hogyan lehet Jézust és az embereket így szeretni? Ilyen egyszerűen és oltalmasan! Ezt irigyeltem tőle: a tisztaságot, a versekből világó reményt... Eltűnődtem: mi foglalkoztatta szüntelen, mit is akart? Harmóniát a világban, igazi megbékélést.

Sokszor elgondoltam, amint a Fébé közösségében végzett egész napos munka után odaült asztalához, és verset írt, fordított, levelet fogalmazott barátainak... Én az énekeszertőt szeretem a legjobban. Több mint száz énekkel gazdagította az *Evangélikus énekeskönyvet*; nem véletlenül fogalmazta meg róla *Reményik Sándor*: „Jézus Krisztus igaz poétája.”

Túrmezei Erzsébetet nem törték meg a megpróbáltatások. Töretlen szolgáló volt hosszú élete.

Nehéz a női sorsa, s még nehezebb egy nép sorsa, ha gondoktól súlyos. A kettős örökség éget és fölkomorlik. A múltat fölmérni és talpköve lenni eljövendő koroknak – csak a kivételesen tisztáknak adatik meg.

Túrmezei Erzsébet hitvalló, áldozatos életével örök példát mutatott. Tenni, teremteni tévedhetetlenül s tudni: nem vállalhatja más helyettünk a feladatokat, csak mi – ez az ember küldetése minden időben.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Piliscsaba, '90-es évek

da között. Azután néztem a Túrmezei-évre készített szórólapon lévő fényképet: ifjú, sugárzó nő figyelt a

Olvastam (1990-ben) kézzel írt, lapokból összevarrt versfüzetét. Megismertem tevékeny hétköznap-

Átragyog-e rajtunk?

Benéz a nap a templomablakon. Átragyog a színes ruhájú tizenkét férfialakon.

Tarka foltokat vet a padsorokra, s a kisiúra édesanyja mellett. Az nézi egy ideig álméllkodva a szép mozaik templomablakot, a tizenkét sugárzó alakot. Aztán kérdez, legrosszabbkor talán. Megkérdi: „Kik azok, édesanyám?”

Tart még az igehirdetés. Édesanyja csak arra figyel. S a kis kérdezőt súgva, hirtelen egyetlen szóval csendesíti el: „Keresztyének!” S hangzik tovább a prédikáció, szól az orgona, zeng az ének.

„Gyerekek” – vetődik fel hittanórán néhány nap múlva váratlan a kérdés: „Milyen emberek a keresztyének? Ki mondja meg nekem?” S a kis csapat nagy igyekezettel tőri a fejét a feleleten.

Aztán egy kisiú jelentkezik. – Tanítója ilyen feleletet egyhamar újra aligha kap. – „A keresztyének olyan emberek, akiket átsüt a nap!”

Milyen gyermeki, igaz felelet! Lehet-e annál drágább feladat, mint hogy rajtad, rajtam, mindegyikünkön átsüssön – ragyogjon a Nap?! Átragyogjon sötét világba, és beragyogjon sötét szíveket! Nem, ennél szebb feladat nem lehet!

Kísérjen hát egyre a kérdés továtúnó évek alatt: átragyog-e, átsüt-e rajtad, átragyog-e rajtam a Nap?!

Édes Mancikám!

Nagyon köszönöm kedves leveledet és a szép bélyegeket. Nagy örömet szereztl velük, mert így én is sokféle tudok örömet szerezni egy-egy szép bélyeggel. Remekül sikerült ez a képsorozat is, mint az előző. Jó gondolat volt művészetünk értékeit így is ismertté tenni a világon. (...)

Nekem is vannak ökumenikus kapcsolataim, persze inkább levélben és verseim szolgálatán keresztül. Tudok róla, hogy baptista és egyéb körökben talán még gyakrabban szavalják őket, mint az evangélikus gyülekezetekben. S tudom, hogy vannak ott az Úrnak nagyon kedves, mély hitű, égő szívű gyermekei. Tudom, hogy egy cél felé, egy hazába tartunk, egy Atyánk, egy Krisztusunk van, s az a természetes, ha szeretetben együtt munkálkodunk. De mélyen hiszem, hogy evangélikus egyházunk tanítása mindenben az Igében gyökerezik, hálás vagyok ragyogó, tiszta világosságáért. És meg vagyok arról is győződve, hogy itt a helyem. Ismered az *Itt és most* című verset? Abban magyarsággal kapcsolatban valom, hogy „Máshol élni lehetne édes béke. Itt élni – küldetés. (...) Máskor élni lehetne zengőbb ének. Most élni – küldetés.” Ugyanezt valom azzal kapcsolatban is, hogy Isten evangélikus egyházunkban hívott el szolgálatára. Itt és most.

Vajon hogyan fogadná a hírt arról, hogy baptista vagy szabad keresztyén lettem? Szeretem őket, és tudom, hogy testvérek vagyunk, de nekem itt a helyem. S őszintén megírhatom Neked, Mancikám, hogy nekem itt, Ballassagyarmaton annyi alkalmam sincs a közösség gyakorlására, amennyi Neked. Sokszor érzem én is ennek hiányát, hiszen az anyaházi közösség melegéből kerültem ide. De a Jézus Krisztussal való közösség a csendességben és az úrvacsorában, a gyülekezet alkalmain való részvétel és közben testvéri levelezések, beszélgetések, jó könyvek olvasása átsegítenek ezen a hiányon.

Thiele-Winckler Éva anyaszavaira is gondolok: „Nem az a fontos, hogy a magunk kielégülését keressük, hanem hogy miközben másokat megelégtünk, magunk is megelégedjünk. Nem az a fontos, hogy bennünket szeressenek, hanem hogy mi szeressünk, és mások számára áldássá legyünk. Nem az a fontos, hogy sok ismeretünk legyen, hanem hogy amit felismertünk, cselekedetre váltsuk.”

Próbáld Te is ezt gyakorolni, édes Mancikám!

S próbáld számba venni, mennyi áldást kaptál már szent keresztség óta egyházadban! „Légy hű mindhalálig!” (...)

Búcsúzom most, édes Mancikám.

A mellékelt újévi vers igéivel kívánok Neked és Szeretteidnek áldott, boldog új évet.

Imádkozva gondol Rád és sokszor csókol

meleg szeretettel:

Erzsébet néni

Bgyarmat, 1968 jan. 13-án.

T Ú R M E Z E I - É V - 2 0 1 2

Emmaus

Anna-Maija Raittila után finnből

Nem merték megkérdezni: ki vagy Te.
S hirtelen, olyan hirtelen
nyomodat vesztették.
Villant köntösöd, s már messze jártál,
előresiettel, Dicsőséges,
más bezárt ajtók felé.

Nem merték megkérdezni: ki vagy Te.
Úgy sugárzott az a szent kéz az asztalon,
s mindent betöltő fényben
a megtört kenyér.

BARTA IMRE FELVÉTELE

Nem ejt hibát!

Ismeretlen szerző után németből

Ha különösnek, rejtelmesnek
látszanak Isten útjai,
ha gondok örvényébe vesznek
szívem legdrágább vágyai,
ha borúsán búcsúzni készül
a nap, mely csak gyötrelmet ad...
egyben békülhetek meg végül:
hogyan Isten sosem ejt hibát.

Ha tervei igen magasak,
s irgalma kútja mély nekem...
ha a támaszok mind inognak,
ha nincs erő, nincs türelem,
s tekintetem sehohly cél nem lát
vaksötét, könnyes éjen át...
egy szikrácska hit vallja mégis,
hogyan Isten sosem ejt hibát.

És ha szívem megoldhatatlan
kérdéseknek betege lett,
mert elkezd kételkedni abban,
hogyan Isten útja szeretet...
minden elfáradt sóvárgásom
békén kezébe tehetem,
s eluttolgatom könnyek közt is:
Ő nem ejt hibát sohasem.

Azért csend, szívem! Engedd múlni
a földi múltó életet!
Majd a fényben látni, ámulni
kezdés: Mindig jól vezetett!
Ha a legdrágábbat kívánja,
a legsötétebb éjen át
menekülj a bizonyosságba,
hogyan Isten sosem ejt hibát!

Életrajz és lírai válogatás

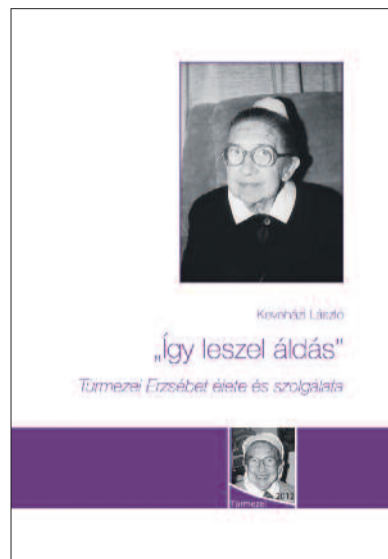
A Túrmezei-év alkalmából idén már két kiadvány is megjelent a Luther Kiadó gondozásában.

A száz éve született diakonissza, költőné életrajzát D. Keveházi László nyugalmazott evangélikus lelkész, egyháztörténész írta meg a rá jellemző körültekintéssel és alaposítással. A kiadvány a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Diakóniai Osztálya által elindított sorozat, a *Diakóniai Füzetek* legfrissebb darabja.

Az „Így leszel áldás” – Túrmezei Erzsébet élete és szolgálata című munka előszavában így vall a szerző: „Mióta megkaptam a feladatot: Túrmezei Erzsébet életét néhány sorban megörökíteni, »megzendült« benem egyik kötetének címe, és nem tudtam tőle megszabadulni: *Így leszel áldás*. Nem magára gondolt, amikor leírta, hanem, mint mindig, másokra. De éppen így tudott az igehirdetésben, tanításban és diakóniában szorgoskodó, a mindig másokra gondoló *ancilla Domini*, »az Úr szolgálólánya« is áldássá lenni. Ezt az évek múltán egyre tisztábban látjuk, és ebben a jubileumi és »diakóniai« évben, amikor születésének 100. évére gondolunk, jó, ha többször is megemlékezünk róla, és elgondolkozunk örökségén.”

D. Keveházi László az életrajz elején rövid áttekintést nyújt arról a korról, amelybe a későbbi diakonissza született, és felvázolja az egyháztörténeti hátteret, illetve a *Belák* család történetét is (Túrmezei Erzsébet eredeti vezetékneve *Belák* volt). Az életrajzban nyomon követhetjük a diákok különböző állomásait, majd olvashatunk arról a sokféle szárlól, amely Erzsébetet a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesülethez kötötte.

Az egyesület 1951-es feloszlata után Erzsébet testvér Balassagyarmaton talált új otthonra. Ez a több év-

tizedig tartó életrajz is sok szolgálattal telt. A gyarmati évek után és az utolsó, budapesti korszak előtt a rövid, de annál meghatározóbb csömöri időszak következett. *Gubek Mária*, a csömöri evangélikus gyülekezet felügyelője ugyanis 1946-tól

a diakonissza főnökszony 2000-ben bekövetkezett haláláig igazi testvéri szeretettel és barátsággal kötődött a nála tizenkilenc évvel idősebb diakonissza testvérhez. Amikor Erzsébet néni 1975-ben el kellett jönnie Balassagyarmatra, a Gubek család fogadta be őt. Nem véletlen, hogy Túrmezei Erzsébetet végakarata szerint ennek a főváros melletti te-

lepülésnek a temetőjében helyezték örök nyugalomra.

Bár Keveházi László munkája egyelőre kis példányszámban került ki a nyomdából, a tervek szerint az összegyűjtött Túrmezei-émlékkötetben a széles olvasótábor számára is hozzáférhető lesz.

***

Elegáns kötetben vehetik kezükbe a líra kedvelői Túrmezei Erzsébet verseinek válogatását. *Id. Zászkaliczky Pál* nyugalmazott evangélikus lelkész a századik évforduló apropóján száz verset választott ki a diakonissza költőné többkötetnyi életművéből.

„Válogatni nem könnyű feladat, mert hálátlan. Mindig lesznek olyanok, akik kedvenc vagy éppen a legkedvesebb versüket fogják hiányolni. Ám egyetlen válogatás sem követheti mindenki szempontjait. Célkitűzésem az volt, hogy a költő életének fordulópontjaihoz, költészetének fontos fejezeteihez keressek öt-öt költeményt” – írja a könyv bevezetőjében az egykori Fébé-lelkész, majd így folytatja: „Válogatni mégis öröm. A kötetek lapozgatása közben szinte már maguktól adódtak jelentős, szövegesen is sokszor idézett versek. Ugyanakkor eddig kevésbé ismert költemények most lettek fontosak számomra. Hiszen tartalmazza Erzsébet testvér igemegértésének, Krisztusról szóló igehirdetésének lényeges mondani-

valóit. Meg vagyok arról győződve, hogy a kiválogatott versek az olvasóknak is örömet szereznek. S utána sokan nyúlnak majd az összes verset tartalmazó kötetek felé.”

A kegyelem ege alatt – Száz év – száz vers című válogatás a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület és a Luther Kiadó közös kiadásában jelent meg. (Ára 970 forint.)

Versünnepe Csömörön

Rendhagyó módon kezdődött idén az ötvenedik vasárnapjától böjt első vasárnapjáig tartó, hatvankettedik farsangi imahét Csömörön: úgynevezett versünneppel emlékeztek a száz éve született Túrmezei Erzsébet diakonissza főnökszonnyra, költőnére és műfordítóra, aki – végakarata szerint – a csömöri temetőben pihen.

A *Solymár Péterné* nyugdíjas magyartanár – a helyi evangélikus gyülekezet nyugalmazott lelkészének felesége – által szerkesztett, február 19-ei alkalmon harminc vers és egy mese hangzott el.

A gyülekezeti terem versmondó dobogójára ezen az estén jó néhány korosztály – óvodásoktól a nyugdí-

jasokig – képviselői felálltak, hogy a maguk választotta Túrmezei-költeményt elmondják. A diakonissza testvér életrajzát röviden *Kalináné Gubek Erika* foglalta össze, aki hit-tudományi egyetemünk levelező tagozatán Túrmezei Erzsébet munkásságából írta hittanári diplomamunkáját.

BODA ZSUZSA FELVÉTELE

Házasság hete Érden

► **Érden idén ötödik alkalommal rendezték meg február 11–19. között a házasság hete 2012 programsorozatát. Az Érdi Evangélikus Egyházközösség ebben az évben először kapcsolódott be a szervezőmunkába. A közös cél az volt, hogy felhívják a figyelmet a házasság értékeire, bemutassák a válás következményeit, valamint hogy rámutassanak a gyermekek érdekeit figyelmen kívül hagyó válások okozta mellékhatásokra.**

Az Érdi Városi Galériában február 11-én tartott ünnepi megnyitón *Uzsalyné dr. Pécsi Rita* neveléskutató arról beszélt, hogy a házasságok tartóssága nem elsősorban a házastársak közötti ésszerű együttműködésen, hanem a kettőjük közötti érzelmi kapcsolaton áll.

A *Roma házasság értékei* címmel szervezett kerekasztal-beszélgetésen részt vevő három roma pár csak úgy, „cigány módra” házas, de már mindegyikük több mint húsz éve él együtt. A kevesebb válást, kapcsola-

Labossa Péter evangélikus lelkész szerint nem a házasság van válságban, hanem az ember távolodott el Istentől. *Izbéki Gábor* újságíró azt hangsúlyozta, hogy a média csupán tükröképe a társadalmi folyamatoknak. A házasság előtt álló *Mondi Mónika* szociális munkás a minta és a deviancia közötti összefüggéseket taglalta, míg *Acsay Judit* tanítónő a vitapartnerek közös felelősségéről és a párbeszéd folytatásának szükségességéről beszélt.

Az evangélikus gyülekezet egykori lelkésze, *Ittész István* tartott előadást

Krisztust. Hetvenkét évesen ki mer- te jelteni: nem igaz az, hogy a fiatalok szerelm idősebb korban szeretetté halványul.

A párkapcsolatról, házasságról tartott középiskolai rendhagyó osztályfőnöki órák, a hit és a család összefüggéseiről, a beteg gyermeket nevelő szülők hitéről tartott előadások, a házasság világnapjának tiszteletére szervezett ökumenikus és gyülekezetépítő felekezeti vacsorák jelentős érdeklődés közepette zajlottak. Tavaly nyolcszáz fő körül volt a látogatók száma, az idén ezren, az online elérhető médialehetőségek révén mintegy öt-hatezren követhették figyelemmel az eseményeket.

A házasság hete hivatalos záróeseményét február 18-án szervezték a ciszterci nővérek Regina Mundi apátságában. Az ökumenikus énekkar szolgálatával keretbe foglalt liturgi-

A *Hol rontottuk el?* címmel szervezett stúdióbeszélgetés résztvevői (balról jobbra: *Izbéki Gábor* újságíró, *Mondi Mónika* szociális munkás, *Endresz Dóra* riporter, *Acsay Judit* tanítónő, *Labossa Péter* evangélikus lelkész)

tuk tartósságát ők a nagy létszámú családban, a rokoni összefogásban, a klasszikus családmódban (a férj dolgozik, az asszony otthon neveli a gyermekeket), a férji tekintélyelvűségben látják. Szerintük a cigány asszonyok többet is bírnak, alázatosabbak, elnézőbbek és megbocsátóbbak is, mint a „gázdso feleségek”.

Egy helyi tévéadás a házasságot övező negatív jelenségek kialakulásával kapcsolatos felelősség kérdését próbálta körbejárni. Vajon az otthon látott példák a rosszak, vagy a haveri körök eltérítő hatása nagy, az iskolában szorult-e háttérbe a nevelés, néhan a hírhajhász sajtó befolyásolja rossz irányba az embereket, esetleg a túlságosan bezárkózó egyház tesz keveset? A különböző korosztályokat, családi állapotokat és nézőpontokat képviselő vitapartnerek véleménye alapvetően megoszlott.

február 14-én *A házasság mibenléte* címmel. Az előadás tulajdonképpen vallomás volt, mert a lelkész ugyan általában beszélt a házasságról, de főként saját házasságának tapasztalatait osztotta meg a hallgatósággal. Krisztusról beszélt, de saját Krisztus-élményeit mondta el a közönségnek. A kitarúlköző parabola (példabeszéd) egy egész életút tengernyi tapasztalatát sűrítette az elhangzottakba. A lelkész többször feltett olyan kérdéseket, amelyeket minden gondolkodó ember feltesz önmagának – Mi a házasság? Mi a szeretet? Mi az odaadás, a megbocsátás, az alázat szerepe, és mi ezekkel kapcsolatban a mai valóság? Elműlik-e a szerelem? –, de most hiteles válaszok hangzottak a színpadról.

Ittész István vallomásának egyik fontos megállapítása volt, hogy felelősé iránti őszinte érzései akkor teljesedtek ki, amikor szívébe fogadta

klub alkalmat a védnöki szerepkört elvállaló *dr. Aradszki András* kereszténydemokrata országgyűlési képviselő köszöntője vezette be, majd *Bíró László* tábori püspök, a katolikus egyház családreferense beszélt a házasság hete ez évi mottójára – „Vágyom arra, ami a miénk” – építve a hitről, a házasságról és a családról.

A házasság hete mozaikból álló hazánkban is elsősorban az egyházak vállalták fel. Részint azért, mert ez történelmi küldetésükből adódik, részint azért, mert talán az egyházak számára a legfájdalmasabb látni, mennyire nem becsüli a mai ember a házasságot, Isten ajándékát. Az érdei egyházközösségek nem kampányon tekintik ezt a kilenc napot, hanem ablaknak, amelyen át sokan betekinhetnek a lelkészek munkájának mindennapjaiba is.

■ VIZSY FERENC

A lefékezett idő

„Az öregek koronája: az unokák, és a fiak ékessége: az atyák.” (Péld 17,6)

Volt egy pillanat, amikor már nem integettem és nem néztem vissza, csak rohantam. Rutin lett és kötelesség. Nagyon sajnáltam, hogy csak napi tíz-húsz percem jut rájuk, de ebben a mókuskerekben néha még azt is csodának éreztem.

A szüleim hamar meghaltak, ezért a nagyszülőknek én maradtam öreg napjakra. Azokra a napokra, amikor az én életemben épp a legnagyobb intenzitással teltek-múltak az évek. Isten rendelkezése szerint az öregek gondozása a következő generáció feladata, nálunk meg kiesett egy láncszem, így maradtam én, a lóti-futi percember.

Mindennap reggel kilenckor felhívom a nagyszüleimet telefonon, és valamikor a nap folyamán meglátogatom őket. Ha kilenc óra tíz perckor érnék hozzájuk, akkor is csörgetnem kell őket a megszokott időpontban, akár útközben is, hiszen várják a hívásomat.

És várnak engem: ülnek a konyhacsékjukban, és már reggel bekészítik a kávémat, hogy mihelyest belépek, lefőzhessek. Három kilométerre laknak tőlünk, ezért a kerékpáron vagy a rolleremen töltöt „menetidő”

mellett van, amikor csak tíz percet tudok maradni: egy kávéfőzősnyei és -kortyintásnyi idő!

Nagyszüleim várakozása és az én időhiányom kezdett egymásnak feszülni és kölcsönös fájdalommá válni, de sokáig nem találtam rá megoldást. A válasz kalandosan érkezett: nemcsak álmodban és angyallokkal tud üzenni az Úr!

Egyik színjátszó csoportomnak azt a feladatot adtam, hogy a „rohanó időről” improvizáljanak. A gyakorlat végén el kellett játszaniuk ugyanazt a jelenetet, csak lassítva. A lassítás drámai konvenció, de a mindennapi életben is drámaisággal bír. Kipróbáltam! Működik!

Megtanultam lassítani és ezáltal talommal megtölteni a tíz-húsz perceket. Ha lassabban veszem le a cipőmet..., ha lassabban húzom fel..., ha addig integetek, amíg látom őket az ajtó előtt..., akkor úgy érzem, hogy ott voltam, velük voltam, együtt voltunk, együtt vagyunk! Nem percekben mérhető egy találkozás öröme.

„Az ősz ember előtt kelj fel, és becsüld meg az öreg embert.” (3Móz 19,32a)

■ PAPP ANDREA

HETI ÚTRAVALÓ

„Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1Jn 3,8b)

Böjt első hetében az *Útmutató* reggeli s heti igéi a sátna legyőzőjét állítják élénk, aki szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozatul, és a keresztben legyőzte a bűn, a halál, az ördög hatalmát. Az élénk kerülő böjti bátorító beszédek közös célja: próbatételekben a hitünk erősítése. „Jézus is megkísértetett és szenvedett, ezért segíthet azokon, akik megkísértettek.” (Zsid 2,18; Lk) S az Úristen így bátorít: Invocavit! „*Hívj segítségül engem a nyomorúság idején!*” (Zsolt 50,15; s ez a közvetlen „zöldszáma”) „Ha kiált hozzám, meghallgatom, velem vagyok a háborúságban, kiragadom onnan és megdicsőítem.” (GyLK 729,13) Megkeresztelkedése után „*elvitte Jézust a Lélek a pusztába, hogy megkísértse az ördög*”. Háromszor így próbálkozott: „*Ha Isten Fia vagy...*” De Isten Fia Isten igéjével utasította vissza ajánlatait: „*Meg van írva...*” (Mt 4,15–16) János figyelmeztetése ez: „*Gyermekeim, senki meg ne tévesszen titeket... Erről ismerhettek meg az Isten gyermekei és az ördög gyermekei: aki nem cselekszi az igazságot, nem az Istentől van, és az sem, aki nem szereti a testvérét.*” (1Jn 3,7a.10) Jób példája is bátorítson; ő kiállta a hit próbáját, s „*így szólt: Meztelen jöttem ki anyám méhéből, meztelen is megyek el. Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úr neve!*” (Jób 1,21) Pál erősít s bátorít: „*Emberi erőt meghaladta az életem, de nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtlően felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás újtját is, hogy el bírjátok azt viselni.*” (1Kor 10,13) Jakab böjti javaslati: „*Engedelmeskedjete az Istennek, de álljatok ellen az ördögnek, és elfut tőletek... Alázzátok meg magatokat az Úr előtt.*” (Jak 4,7.10) Nemcsak a zsidóké ez az irgalmas és hű főpapról szóló kijelentés: Jézus engesztelést szerzett a nép bűneért, „...*hogy halála által megsemmisítse... az ördögöt; és megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt egész életükben rabok voltak.*” (Zsid 2,14–15) János látta, miként kezdődik Krisztus ezeréves uralma. Egy angyal „*megragadta a sárkányt, az ősi kígyót, aki az ördög és a Sátán, megkötözte ezer esztendőre, levetette a mélységbe, bezárta.*” Ekkor Jézus vértanú „*életre keltek, és uralkodtak a Krisztussal ezer esztendeig... Boldog és szent az, akinek része van az első feltámadásban: ezeken nincs hatalma a második halálnak.*” (Jel 20,2–4.6) „*Kik itt neved dicsérik, / Részükhöz nem lesz halál, / Örök életre nékik / Hajlékod nyitva áll.*” (EÉ 514,4) Halleluja!

■ GARAI ANDRÁS

Akiket elfelejtettek

Donauvergesen szép nagyváros Baden-Württembergben. Sok derék evangélikus testvérünk él ebben a kevéssé ismert városban. Itt született a híres, 19. századi lutheránus diakónus-festő, Joachim Hohenzollern is. Épp a festő születésének századik évfordulóját ünnepelték a helyiek múlt szombaton. Kedves műsorral készültek a kerek évszám mián. A festő életművét bemutató monográfia és az *Akvarellek* című színes album megjelenését is erre a napra időzítették.

Az ünnepségre hivatalos volt a kisváros minden fontos személye, még egy vonósnyegyest is meghívtak. Sok gyönyörű ének és zene, vers és szavalt. És egy ilyen nevezetes napról

természetesen úrvacsorai istentiszteleten illendő megemlékezni...

Az orgona-előjáték csodálatos mestermunka volt, segítette a távról érkezett testvéreknek a ráhangolódásban. Picit hosszabb volt, mint máskor, de egy ilyen ünnepi alkalmon ez megengedhető. Sőt! Történt azonban, hogy a mezőváros lelkésze nagy igyekezetben egy kissé elszámolta magát.

A program nyúlt, az idő haladt. A hegedűtrío türelmesen várt a megkésített fellépésre.

A fent említett szép könyvek bemutatására sajnos már nem sok idő maradt, de azért Fritz testvér előre-szaladt, és felmutatta a pompás kiadványokat. Természetesen a festő művei által ihletett énekek sem ma-

radtak volna ki a világiakat is csalogató műsorból, de otthon felejtődtek. A két hegedűművész ekkorra már majdnem két órája várt, hogy egy szép duettel örvendeztethesse meg az egybegyűlteket.

Ha itt lehetett volna Hohenzollern bácsi, biztosan elszírta volna magát. Ez a sok ember! Ez a rengeteg szervezés! Mindezt miatta! Valahogy így beszélt volna az ünnep végén: „*Igazán nem kellett volna, hiszen csak Istent szerettem volna szolgálni a képeimmel.*” De ez pusztán fantázia, hiszen a festő nem volt a szervezők között. Száz évig ritkán élnek az emberek.

Esteledett. A falu lakói hazatértek. A hegedűszóló is elmaradt.

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS

PALACKPOSTA

Szüntelen várakozás

Életünk folyamán szinte mindennap várakozunk valamire. Várunk emberekre, várjuk, hogy megérkezzen a vonat vagy a busz. Várjuk, hogy átmehessünk az úton, várunk egy-egy eredményre, várjuk, hogy életünk nagy mérföldköveihez érkezzünk, és bizonyos események bekövetkezzenek.

Sokszor nagyon nehéz várni. A várakozás üresen, kitöltetlenül hagyott idő. Ilyenkor az ember legtöbbször nincs nyugalomban. Izgagtott, türelmetlen, kalapál a szíve, kíváncsi, hogy mi fog történni. Szeretem az ilyen várakozási időket kitölteni valamivel, ami elvonja a figyelmemet. Szeretek nézelődni, feltérképezni a környezetet, új dolgokat megismereni, egy kicsit magamban ellenni, gondolkodni – a lényeg, hogy a várakozás helyett mással foglalkozni.

„Légy csendben, és várj az Úrra!” – mondja a zsoltáros (Zsolt 37,7a).

Sokszor nincs elég csendünk. Nem azért, mert a külvilág zajossá vált, hanem mert már elszoktunk és talán félünk is a csendtől. Hajszolt a világ, és ebben a hajszában nemcsak az idő rövidül meg, hanem mi is. Pedig a csend sok szépséget hordoz magában. Ajándékokat, amelyeket Isten ad számunkra, hogy életünk örvendező, gyönyörködő élet legyen.

Egy kedves ismerősöm a napokban mondta, hogy már nagyon várja a bójtót – de míg az emberek többsége az étkezéssel kapcsolatos különböző fogadalmakat, szabályokat tűz ki maga elé, addig ő minél több időt szeretne fordítani a csendre a következő időszakban.

Szüntelen várakozunk. Hat évvel ezelőtt engem is várakozás töltött el, amikor kitöltöttem a jelentkezési lapomat a teológiára, majd jött a

felvételi, a tanévnyitó, és az évek egymás után teltek. Közben (is) számtalanszor megtapasztaltam, hogy a rég várt dolgok is váratlanul tudnak érni bennünket, amikor bekövetkeznek. Emlékszem, elképzeltem, hogy az ötödik év után ösztöndíjjal német nyelvterületre szeretnék menni. Gondolatban mindig Németországban és Svájcban jártam. Aztán minden másképp – és egyben váratlanul – alakult. Helsinkiben tölthettem az ösztöndíjas évet, amit azóta sem bántam meg. Hirtelen jött, váratlanul, de annál nagyobb örömben volt részem.

Régóta vártam már a gyakorlati évet is, amikor tényleg csak azt csinálhatom, amire mindig is vágytam: Isten szolgálatát, őt hirdetni gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt. S várakozás tölt el most is, a jövőt illetően.

Szüntelen várunk valamire – általában csendben, a magunk belső világában. Ilyenkor sokszor talán egyedül is érezzük magunkat. De ne feledjük, Isten mindig ott van mellettünk! Megfogja a kezünket, mert gondja van minden várakozóra. *Légy csendben, és várj az Úrra!*

■ NÉMETH KATALIN

Névjegy:
Németh Katalin

Hatodéves teológushallgató vagyok. Gyakorlati évemet a községi gyülekezetben töltöm. Nagyon sok öröömöm telik az itt végzett szolgálatban. Egyre inkább erősödik bennem az érzés, hogy a jövőben is gyülekezetben szeretnék szolgálni.

MERÍTS!

Még közelebb!

Egyik szombaton egy népszerű fürdőhelyen voltunk a családdal. Két és fél éves kisfiam kiabált a csúszda tetejéről: „Apa, közelebb! Még közelebb!” Én meg persze közelebb mentem a medencébe, hogy O. biztonságérzete meglegyen – aztán mikor elkezdett csúszni, újra hátráltam egy kicsit, nehogy arcon vágás legyen a lendületből, végül kacagva az ölembé kaptam.

Gyere közelebb! – kérjük a biztonságot adó figurától. Még közelebb!

Az apostol arra hív bennünket (Jak 4,8), hogy közeledjünk Istenhez, és ígéretéhez híven ő is közeledni fog hozzánk. Ezt élhetjük meg, erre kapunk esélyt.

Kaptam egy Facebookon terjedő képet. A bal oldali ábrán keressük Isten, és azt gondoljuk, hogy nagyon messze van. A jobb oldali pedig azt látjuk, hogy Jézus(ban) annyira közel jön, hogy szinte észre sem vesszük.

hozzánk, hogy meg is érinthetjük – akár meg is ízlelhetjük? Lehet. Sőt hiszem.

Hiszem, hogy ennek a találkozásnak a Szélrózsza is remek terepet ad. A fenti jakobi ige kapcsán talán most, az előtalálkozó is ezt élhatték át azok, akik eljöttek, illetve a nyári, immár 9. fesztiválra készülve is ennek a kapcsolatnak a lehetőségét élhetjük át.

Őszinte leszek. Elfoglalt vagyok a Szélrózsával kapcsolatban. Szeretem. Tudom, hogy rajtam kívül még sokan mások is így éreznek. És az is tudom, hogy néhányan meg nem. Mert valami olyat kapcsolnak hozzá, ami soha nem volt. Ami soha nem volt az igénye. Amilyen célja soha nem volt.

Azt is tudom, hogy nehéz úgynevezett premissziós alkalmat tartani, mert teljesítménycentrikus világunkban sokszor csak az eredményt akarjuk látni, még az egyházban is. Pedig nekem – őszintén – nem az eredményről szól a Szélrózsza,

Soha nem felejttem el: néhány éve valamelyik Szélrózsza után egyik felnőtt testvérem azt írta, hogy az édesanyjának (!) X. együttes koncertje volt a legrosszabb élménye a fesztiválon... Én meg arra gondoltam, hogy milyen jó – hiszen akkor rögtön felállhatott, és elmehetett egy másik színpadhoz/sátorhoz/teremhez, ahol remélhetőleg található a maga számára kedves táplálékot. Hiszem, hogy ezzel az igényes sokszínűséggel találkozhatunk majd az idei Szélrózsán is.

Hiszem, hogy a legtöbbben elismerjük, hogy Bach és a Csík zenekar nehezen hasonlítható össze, mégis mindkettőnek helye van a Szélrózsán. Mint ahogy Kamarás Istvánnak és Pál Ferencnek, Klaus Douglásnak és a Kontrasztkiállításnak, az EKME-nek és az EBBE-nek és az EKE-nek és a... – amelyeknek a nevében az első betű mindig az evangélikust jelöli...

Azt remélem, hogy majd minden, ami elhangzik, továbbgondolkodtat bennünket. Az áhítatok, beszélgetések, előadások, kulturális események és a találkozások segítségével kerülhetünk aztán valóban közelebb Jézushoz is. A kérdés, hogy meglátjuk-e. Észrevesszük-e?

Így juthatunk minél közelebb ahhoz, aki az egész életünket meghatározza! Jussunk még közelebb együtt oda, ahol jó lesz találkozni. Balatonboglár után előbb Fonyódligeten – aztán remélhetőleg az örök hazában.

■ MESTERHÁZY BALÁZS
Szélrózsá-atya

Méregteleníts, bójtölj!

► **Női magazinok életmóddal kapcsolatos írásaiban nem véletlenül találkoztunk egyre gyakrabban a méregtelenítés fogalmával. A test megtisztítása a különböző divatos méregtelenítő módszerekkel napjaink egyik legfelkapottabb témájává vált.**

De mi is valójában a méregtelenítés? Milyen élettani hatásokkal jár egy méregtelenítő kúra? Olyan testi folyamatról van szó, amely segíti a szervezetben felhalmozódott káros, egészséget veszélyeztető anyagok kiürülését. Minderről alapvetően a test természetes méregtelenítő szervei – a máj, a vastagbél, a vese, az epe, a tüdő, a bőr, a nyirok és a vér – gondoskodnak, és ideális esetben könnyedén semlegesítik is a szervezetbe került mérgező anyagokat.

Sokunk mai életmódja, illetve a környezet szennyezettsége azonban meghaladja természetes méregtelenítő kapacitásukat, a megfeszített küzdelem pedig kimeríti, legyengíti a szervezetet. Ennek legjellemzőbb tünetei a rendszeres fejfájás, a narancsbőr, a puffadás, a fáradékonyság, a legyengült immunrendszer, a gyakori fájdalom.

A méregtelenítő kúrák során segítjük a szervezetet a káros szennyeződések elleni harcban, csökkentjük a felhalmozódott mérgező anyagokat. Növeljük a vitaminok és ásványi anyagok bevitelét, ezáltal erősítjük a szervezetet, nagy mennyiségű folyadék és magas rosttartalmú ételek fogyasztásával pedig gyorsítjuk az anyagcserét.

Amint megszabadultunk a felesleges mérgektől, a felszabadult energiát testünk a sejtek megújítására, helyreállítására tudja fordítani. Az új erőre kapott immunrendszerrel hatékonyabban vehetjük fel a küzdelmet a krónikus megbetegedésekkel szemben, enyhülnek az allergiás reakciók, hajunk és bőrünk fényesebb, tisztább lesz. Segítjük a szervezetet a szabad gyökök elleni harcban, így megelőzhetjük a rák kialakulását, megtisztíthatjuk az emésztőrendszert és a vért.

Azonban nem csak testünk megtisztítására és a jó közérzetre ajánlott odafigyelni; lelkünk egészsége legalább ennyire fontos!

Állandó nyomás alatt élünk, mindennapos a stressz, az idegeskedés, a teljesítménykényszer, mind munkahegyünk, mind magánéletünk kiszámíthatatlan, bizonytalan – olyan tényezők, melyeknek komoly lelki következményei lehetnek, így agyunk és lelkünk méregtelenítése is elengedhetetlen.

Az egyik legegyszerűbb, mégis leghasznosabb módszer a lelki méregtelenítésben a nevetés. Hiszen a stresszt nyilvánvalóan nem tudjuk teljes mértékben kizárni az életünkől, de megválaszthatjuk, hogyan viszonyulunk hozzá. Hasonlóan fontos a rokonainkkal, barátainkkal való kapcsolatok ápolása, hiszen ők azok, akikkel megoszthatjuk örömeinket, bánatunkat. Találjuk meg azt a tevékenységet, amelytől jól érezzük magunkat, amelytől feltöltődhetünk, és szakítsunk rendszeresen időt rá. És ami talán a legfontosabb, viszonyuljunk pozitívan, optimistán az élethez.

Testi, lelki egészségünk és jó érzésünk érdekében érdemes legalább évente beiktatni egy méregtelenítő kúrát, mely már az ókori zsidók számára sem volt ismeretlen gyakorlat. A bójt mint az evéstől és esetleg az ivástól való önmegtartóztatás ugyanis már az *Öszövétségben* megjelenik, bár kifejezetten csak a nagy engesztelési napon (jom kippur) teszi kötelezővé az Írás: „*Őrök rendelkezés legyen ez nálatok: a hetedik hónap tizedikén tartóztassátok meg magyagysztásátok pedig gyorsíttjuk az anyagcserét.*” (3Móz 16,29)

Adatokat találunk azonban arra, hogy a zsidók más esetekben is gyakorolták a bójtót. Így a fogság előtti korban általános bójtót tartottak nemzeti veszedelmek és csapások esetén vagy valamilyen nagy megbotránkozásakor, esetleg nagy szomorúságban, például családi gyász alkalmával.

A fogság utáni korban a bójtók száma megszorított. Zakariás próféta például négy bójtót is említ: „*Ezt mondja a Seregek Ura: a ne-*

gyedik, az ötödik, a hetedik és a tizedik hónapban tartott bójt vidám örvendezéssé és boldog ünnepé lesz Júda házában.” (Zak. 8,19) Szokásban maradtak még a nagy fontosságú események alkalmával tartott általános és az egyéni, önkéntes bójtók is.

Hasonlóképpen az *Újszövetségben*, az evangéliumokban is van arra utalás, hogy a tekintélyesebb tanítók, akik tanítványokat gyűjtöttek maguk köré, azoknak külön bójtókat is szabtak.

Az *Újszövetségben* két hely van, amely Jézusnak a bójtre vonatkozó felfogását világítja meg. Máté 9,14–17 szerint Jézus a bójtót mint szokásban lévő vallásos gyakorlatot érintetlenül hagyja, csupán a bójtótlók külsőleges, hivalkodó magatartását kárhoztatja. A másik igehely (Lk 5,33–39) alapján pedig az állapítható meg, hogy Jézus a bójtót az Isten országa örvendetes előjvetelének hangulatához nem illoékne tartja, és szerinte az az elavult vallási gyakorlat körébe tartozik. Jézus tehát sem nem tiltotta, sem nem szentesítette a bójtót, hanem azok közé a gyakorlatok közé sorolta, amelyeknek a kérdését a terjedő evangélium maga fogja megoldani.

Az első keresztyén egyházban a bójt gyakorlása továbbra is jellemző volt. Meghagyta ezt a későbbi keresztyénség is, és csak a protestáns egyházak helyezkedtek arra az álláspontra, hogy hivatalosan megszabott bójt napokra nincs szükség. Ennek ellenére szokás a nagypéntek megbójtölése vagy az úrvacsora vétele napján a reggeli evéstől való tartózkodás.

A bójti időszak külső jegekben is megmutatkozik, a bűnbánat jeleként az oltárterítő színe ilyenkor lila, nagypénteken pedig fekete, ami a gyászt jelzi. Sok helyen nagypénteken nincs virágdíszítés sem, és az oltárképet is fekete lepellet takarják el. Az orgona pedig csak a gyülekezeti éneket vezeti.

A méregtelenítés tehát nemcsak testileg jelent megújulást, megtisztulást, hanem lelkileg is, és egy teljesen új életmód, lelki beállítódás megkezdésének lehetősége lehet.

■ KISS ENIKŐ

Álarcok – meghirdették az első ökumenikus diáklfilmszemlét

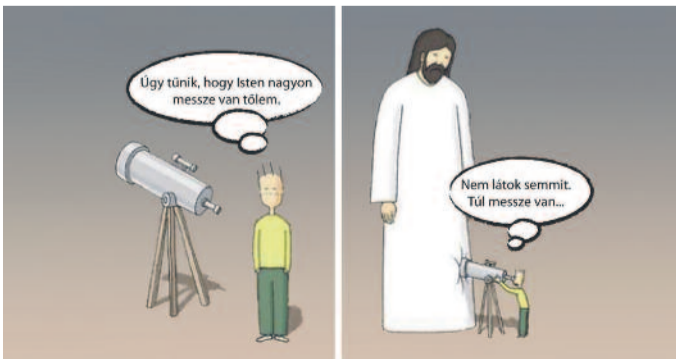
A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája, a Károli Gáspár Református Egyetem, a Katolikus Pedagógiai, Szervezési és Továbbképzési Intézet, valamint a Budapesti Piarista Gimnázium a katolikus, a református és az evangélikus általános és középiskolák diákjai számára országos filmszemlét hirdet.

A filmek kiemelt témája: *Álarcok*. Amikor – szándékosan vagy akaratlanul – más látszik kívülről, mint ami belül van. Ezenkívül a szabadon választott kategóriában az alkotók bármilyen, őket foglalkoztató témát filmre vihetnek.

A tíz percnél nem hosszabb filmek műfaja tetszőleges lehet: dokumentum-, kisjátékfilm, etűd, animáció, burleszk, klip, reklám... Az alkotók tetszőleges technikával dolgozhatnak, de kériük tőlük, hogy igényes, színvonalas módon bányanak a lehetőségekkel. A beküldött műveknek az általános emberi értékeken túl a keresztyén értékeket is tiszteltn kell tartaniuk. Lehetnek humorosak, problémafelvetők, ironikus hangvételűek, akár provokatívák is, de fontos, hogy a világ, az élet és a hit evangéliumi szemléletével összhangban álljanak.

A szemle ünnepélyes, nyilvános bemutatója május 19-én, szombaton délelőtt 10 órakor lesz a Sapientia Főiskola auditorium maximum termében. A filmek beküldési határideje május 2. A nevezési lap letölthető az Evangélikus.hu portálról.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Lehet, hogy annyira közel jött Isten, hogy azért nem látjuk? Lehet, hogy annyira közel jött Jézusban, hogy olyan lett, mint közlünk egy? Lehet, hogy annyira közel jött

hanem a sokszínűségről. Egyházunk sokféleségéről és arról, hogy a szabadságunkat nem feladva tudunk úgy létezni, hogy a közös nevező (lásd a képen) mégis egyértelmű.

Közös tanulás és testvéri együttlét

Befejeződött egyházunk második presbiterképző tanfolyama

► **Fontos megragadni a feltöltődést kínáló alkalmakat, amelyből akár éveken át táplálkozhat és erősödhet az ember – fogalmazta meg gondolatait ama presbiterok egyike, akik részt vettek a Magyarországi Evangélikus Egyház második presbiterképző tanfolyamának befejező hétvégéjén február 17–19. között a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. Pedig a presbiterképzés nem egyszerűen feltöltődést – és főként nem kikapcsolódást – jelentett, hanem a testvéri közösség mellett komoly készülést, tanulást, ismeretszerzést, sőt még számonkérést is.**

A jelenlévőknek az intenzív hétfői együttlét során kilenc stúdiummal kellett „megküzdniük”. Az *Ószövetség* és az *Újszövetség* történetéről, felépítéséről és főként teológiai súlypontjairól, üzenetéről *Vető István*, illetve *Szakács Tamás* tartott előadást. *Dr. Garádi Péter* az evangélikus gyülekezetek missziói felelősségére és lehetőségeire hívta fel a figyelmet. *Isó Dorottya* – konkrét helyzetek említésével is – a ke-

resztény etika izgalmas kérdéseire kereste a választ: hogyan képes a hívő ember Isten ígéjéhez igazodva megállni a helyét az élet különböző területein? E sorok írója a magyar evangélikusság történetébe vezette be a hallgatókat a főbb történeti csomópontok és a múltbeli események esetleges mai hatásainak felvázolásával. *Dr. Fabiny Tibor* dogmatikai előadásában az egyház tanításának három sarkalatos kérdését ismertette részle-

tesen: a Szentlélekről, az egyházzól, illetve a végső időkről szóló tanítást. *Gregersen-Labossa György* gyakorlati példából – az általa pásztorolt szombathelyi gyülekezet munkáját bemutató televíziós magazinműsorból – kiindulva a rendszerszemléletű gyülekezetépítési modellről beszélt, hangsúlyozva a jelenlegi pozitív, illetve negatív jellemzőket. *Dr. Hafenscher Károly* nemcsak a házigazda szerepét látta el, de két „tantárgy” gazdája is volt: az egyházismeret és a liturgiaké.

Az előadások közös célja azonban nemcsak az ismeretátadás volt, hanem – és az egyházi választások küszöbén ennek különleges jelentősége van – az, hogy a különböző gyülekezetekben szolgáló presbitereket szembevitse felelősségükkel, amellyel tudatosan, minden erejükkel az egyház építésén, formálásán, megújításán és megőrzésén kell fáradozniuk. A jó presbiter nem csupán lelkes, nem is csak képzett, hanem elkötelezett ember, aki az egyház és gyülekezete életét, de a saját szolgálatát is következetesen Isten ígéjének szűrőjén keresztül szemléli.

A második presbiterképzési kurzuson hetvenhét szolgátársunk vehette át a tanfolyam elvégzését tanúsító oklevelet. Reményeink szerint a tanulatok megfelelően tudják kamatoztatni saját szolgálati helyükön, és példájuk vonzóvá lesz jelenlegi és jövőbeli presbiter társaik számára is.

Ami talán abban is meg fog mutatkozni, hogy a következő presbiterképzésre is nagy számban akad majd jelentkező...

■ TUBÁN JÓZSEF

FOTO: I.F.J. HAFENSCHER KÁROLY

Új presbitériumoknak készítettük...

Ajándékat vásároltam a héten. Márkását. Szépet. Hozzám közel álló embernek. Nem megszokott kiegészítőket kaptam mellé. Kellemes, udvarias kiszolgálást, de nem a tolakodó fajtaból. Visszafogottan elegáns díszdobozt, csinos, kézre álló tasakot. Hiánytalan jó érzéssel jöttem kifelé a boltból. Külső és belső, tartalom és csomagolás, lényeg és körtés finom harmóniát alkotott bennem és körülöttem.

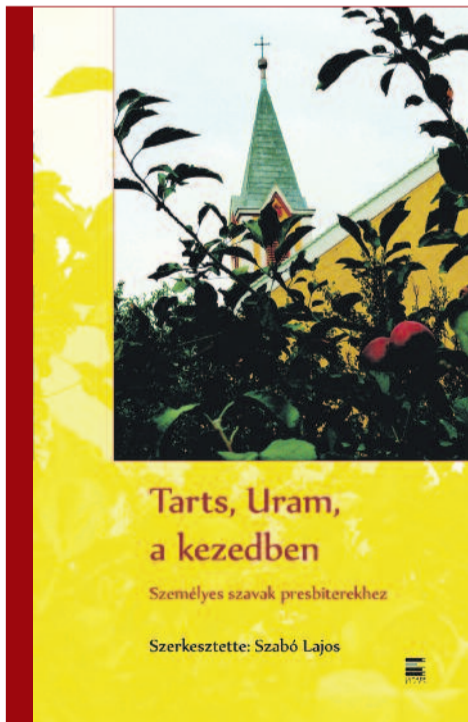
Ajándékat készítettünk most induló presbitereknek, gyülekezeti tisztségviselőknél. A „díszdobozon” – azaz a borítón – falusi templom tornya látszik nyári almafák lombja között. Két szép, piros alma ígéri a jó ízt és a reménységet: kezdődő munkánk nem hiábavaló az Úrban.

Nem olyan időket élünk, amikor természetes, hogy valaki önkéntes szolgálatot vállal. És olyanokat se, hogy természetes volna, hogy valaki nem önmagáért, hanem másokért, mégpedig egy közösségért áldoz időt, pénzt, figyelmet vagy erőt. Ha egészségese egy közösség, akkor kifejezi a megbecsülését azok iránt, akik érte bármilyen formában áldozatot hoznak. A köszönet és a megbecsülés jele ez a kis könyvecske, amely presbitereknek szóló személyes szavakat tartalmaz.

Vagy negyven ember személyes szavát. Mert ennyien voltunk, akik valamivel hozzájárultunk a könyv tartalmához. Lelkészek és presbiterek szinte fele-fele arányban gyűjtötték össze személyes élményeket, tudnivalókat, vallomásokat, ígéseket és áldásokat, hogy ezzel indítsák útjuk-

ra evangélikus egyházunk új vezető testületét.

Csalódik, aki azt várja, itt majd pontokba szedve elolvashatja, mi a presbiter feladata. Hiába lapoz, ilyen felsorolást nem talál, mégis megtanulhatja ebből a kötetből, miféle mentalitás, szolgálatvégezés, feladatvállalás jellemzi a presbiteret. Akik már próbál-

ták, azok mondják el, mert ezt a szolgálatot – és egyáltalán, a Krisztus-követők közösségéért végzett önkéntes szolgálatot – legfőképpen egymástól tudjuk megtanulni. Egymás életéből, tapasztalatából. És így is adjuk tovább: kézről kézre, nemzedékről nemzedékre. „Hitből hitbe” – ahogy Pál apostol megfogalmazta (Róm 1,17).

Azt szeretnénk, ha a gyülekezetek ünnepélyesen, ajándékként adnák

át ezeket a könyveket a presbitereknek, névre szólóan, személyesen. Így szeretnénk áldást, fölülről jövő segítséget kérni minden egyes szolgálatvállaló számára. Mert abban is különleges a Krisztus-követők közösségeért vállalt önkéntes szolgálat, hogy alapból senki sem alkalmas rá. Nincs az a testület, amely alkalmasá teheti vagy méltóvá nyilváníthatja. Ez a szolgálat belső elhívást követve indul, és az teljesíti ki, akitől a hívó szó érkezett. Az egyház Ura, Jézus Krisztus, aki bölcsességével, szeretetével, hűségével bölcsesé teszi az embereket, akik az ő szolgálatára szánják magukat.

Presbiterok a címzettjei ennek a kötetnek, de haszonnal és élvezettel forgathatja mindenki, aki egyházát és gyülekezetét szereti. A kötet létrejöttét a Magyarországi Evangélikus Egyház mindhárom kerülete támogatta. A kötetet megálmodta és létrehozta az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Tanszéke és Intézete, és a Luther Kiadó gondozta. Tartalommal presbiterok és lelkészek töltötték meg. Szépségéről jó szemű amatőr fotósok gondoskodtak. Munkáját minden közreműködő ajándékba adta.

A presbiterképzési istentiszteleten ünnepélyesen átadásra ajánlja a gyülekezeteknek:

■ SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA

Tarts, Uram, a kezdedben – Személyes szavak presbitereknek. Szerkesztette Szabó Lajos. Luther Kiadó, Budapest, 2012. Ára 980 forint.

Epitáfiumcímerok a Felvidéken

► **A Felvidék számos magyar vonatkozású, köztük evangélikus történelmi emléket őriz. Ezek egy speciális csoportja az úgynevezett halotti epitáfiumcímerok. Az egykor nyilván tömegesen készített és elhelyezett emlékek különösen a történelmi Felvidéken váltak nagyobb számban ismertté. Közülük mutatunk be egy evangélikus templomban őrzött darabot. Fontos, hogy a határainkon túli evangélikus vonatkozású gyűjteményi anyagokra, műemlékekre is felhívjuk a figyelmet.**

■ DR. PANDULA ÁRTILA

THESAURUS

Rovatgazda: Kovács Eleonóra

Az epitáfiumcímerok a síremlékek sajátos csoportját jelentik. Az epitáfium feladata az elhunyt emlékének őrzése, remélt üdvözülésének hirdetése. Az epitáfium gyűjtőnév: a lélek sorsával foglalkozó táblakép vagy dombormű éppúgy megkaphatta ezt az elnevezést, mint a halotti címer, amelyekhez díszfegyverek is kapcsolódtak.

A tárgyat a temetkezésre szolgáló templom szentélyfalára függesztették, vagy azt a helyet jelölték vele, ahol az elhunyt egykor az istentiszteletet hallgatta. A történelmi Felvidéken (Szlovákia mai területén) viszonylag nagy számban maradtak fenn halotti epitáfiumcímerok (mortaúriumok) különböző, köztük evangélikus templomokban. Múzeumban viszont nem őrznek ilyen típusú anyagokat, még a korabeli emlékekben igen gazdag pozsonyi galéria gyűjteményeiben sem.

Többnyire a 15. század legvégétől kezdődően a 18. század közepéig keletkeztek, s a legtöbb a 17. századból maradt korunkra. A középkori templomok a reformációt követően is gyarapodtak ilyen jellegű emlékekkel. Később az ismét katolikus kézre került templomokban sehol az országban nem hagyták oly nagy számban eredeti helyükön ezeket, mint éppen a Szepességben. Sok epitáfiumcímer azonban áldoztatva vált a 19. század második felében elterjedt regótizálási törekvéseknek.

A fennmaradt epitáfiumcímerok majd mindegyike „vitézi” mortaári-

A csetneki evangélikus templom belső tere, jobboldalt Osgyáni Bakoss Gábor halotti epitáfiumcímer fegyvereivel övezve

um, vagyis az a többnyire főnemesi, nemesi személy, akinek emlékét őrzy, egykor hadvezér, katonai parancsnok volt. Feltételezhető azonban, hogy az evangélikus egyházi előjáróknak is állítottak halotti epitáfiumcímer a Felvidéken, hiszen lutheránusok – köztük előkelőbb családok – jelentős számban éltek itt.

Jelentős emlék a csetneki evangélikus templom szentélyében, balra a falon elhelyezett, hársfából készült, festett halotti epitáfiumcímer, amely Osgyáni Bakoss (II.) Gábor emlékét őrzy, aki 1666-ban, ötvenkilenc éves korában halt meg. A késő reneszánsz stílusban készült ovális emlék belső fekete pajzsmezéjében, szélesebb arany szegélyű, csücskös talpú pajzsban az osgyáni Bakoss család címere látható.

Bakoss Gábor neve a kortársak között korántsem volt ismeretlen, hiszen Felső-Magyarország katonai elitjéhez tartozott. Az evangélikus vallás erős védelmezője volt Gömör vármegyében. Ifjúként Lőcsén kezdte tanulmányait, majd Besztercebányára, Pozsonyba ment latin- és németnyelv-ismerete elmélyítésének érdekében. Fiatalkorában megfordult Bethlen Gábor udvarában, volt füleki alkaptány, Ónod, majd Szendrő kapitánya. Mecenatúrájáról nemcsak a csetneki evangélikus templom főoltára és saját végrendelete tanúsít, hanem az a három művet tartalmazó kolligátum is, amelyet Király Jakab fordított, illetve szerzett, s Bakosnak ajánlott.

Halotti epitáfiumcímerén kék mezőben jobbra forduló, zöld talajon, két lábán álló fekete bakkecske látható, amely mellőse patáival arany szőlőfürtökkel – szőlőlevelekkel –, indákkal ellátott szőlőtőkét fog át. A pajzs felett szembenéz, arany sisak, ezen erősen stilizált, ötágú arany korona. A sisakból kinövő sisakdísz a címerképpel megegyező, szőlőtőkét tartó bakkecske. Feje felett (már az ovális keretdíszítésbe benyúló alakban) jobbra néző, levágott, fekete páncélozott kar arany díszítéssel arany markolatú, ezüst pengéjű szablyát

tart. A belső, ovális mezőben és a szélesebb, díszes arany szegélyek közötti sötét-kék gyűrűben arany betűkkel felirat olvasható. Körben fegyverekből, hadi viseleti és felszerelési tárgyakkól álló díszítés látható, megjelenik a török elleni harcokban a keresztény (birodalmi és magyar) katonaság által használt legjellegzetesebb fegyverzet, a hadi felszerelési tárgyak, hangszerek, s különö-

sen az evangélikus magyar huszárpáncsnok számára oly kedves darabok, mint a tisztí szablya, a huszárvértezet és -sisak s a csákányfokos.

Az epitáfiumok eddig részletesen egyáltalán nem vizsgált emlékek, értékes, komplex történelmi forrásanyag tanulmányozható általuk. A címer, a történelmi fegyvertan, a viselettörténet s a család- és történelmi kutatás sajátos, ám igen hasznos forrásai. Egyes darabonok egyháztörténelmi és hangszertörténelmi vonatkozású információk is megjelennek. Igen gyakran jeles szobrászok alkotásaként művészettörténelmi szempontból is kiemelkedők.

A szerző történész, egyetemi docens (ELTE), a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság főtákará

Katonákat keresztelt a lutheránus tábori lelkész

► Bár a nyugat-koszovói Pec városában található Villaggio Italia táborban a közelmúltban levonták a magyar zászlót, ez nem jelenti azt, hogy a Magyar Honvédség Kfor-kontingens katonái nem vendégeskedhetnek a katonai bázison. Legutóbb a magyar tábori lelkész tartott keresztelést a táborban található szép templomban.

Bensőséges ünnepségnek adott otthont a napokban a nyugat-koszovói Pec városában található Kfor-bázis, a Villaggio Italia tábor: nyolc, Pristinában szolgáló magyar katonára vette a keresztelést az evangélikus egyház szerzeteseinek.

A keresztelést *Nánai László Endre* százados, az MH Kfor-kontingens ötödik váltásának tábori lelkésze végezte. *Bach* muzsikája után az evangélikus lelkész megemlékezett arról, hogy a régi korok embereinek mit jelentett a keresztelő, hogyan készültek rá,

A SZERZŐ FELVÉTELE

valamint szólt arról is, hogy a most keresztelő előtt álló katonák miként választották ezt az utat.

A szertartás után Nánai százados a keresztülőkkel közösen választott könyvet – benne egy útra való idézetrel – és egy szimbolikus gyertyát adott át a keresztelésben részesülteknek.

Jámor Norbert zászlós már régóta készült erre az alkalomra. Mint elmondta: otthon eddig valahogy mindig elodázta a végső döntést, a külszolgálat ideje alatt azonban sokkal könnyebb volt a felkészülés is.

– Sok barátot szereztem, jó volt megtapasztalni az összetartozás érzését, ami egy misszióban különösen fontos, hiszen itt még inkább egymásra vannak utalva a katonák. Rohanó világunkban a pénz elhomályo-

sítja az igazi értékeket, ezért a felkészülést komoly feladatként éltük meg. A lelkész úr elbeszélgetett velünk az egyéni útról, arról, hogy ki honnan jött, merre tart, mit szeret-

ne elérni – mondta a zászlós. Szerinte a titok abban áll, hogy ki kell beszélni a sérelmeket, a fájdalmakat, és így megtisztult lélekkel fogadhatjuk a keresztelést.

– Természetesen a kontingens bázisán szolgáló pristinai Slim Lines táborban is van egy kis kápolna, amelynek ajtaja éjjel-nappal nyitva áll mindenki előtt. Fontos, hogy akinek igénye van rá, az betérhessen oda, és megtalálja a lelki békéjét. Sokkal jobban lehet számítani azokra a katonákra, akik önmagukkal és a társaikkal is harmóniában élnek – mondta *Tajti Miklós* alezredes, az MH Kfor-kontingens ötödik váltásának parancsnoka.

► Forrás: HONVEDELEM.HU / TÖMBÖLNÉ CZIRFUSZ LORETTA

Bancsó Antal teológiai tanár emlékezete

► Kevesen lehetnek ma olyanok, akik még személyesen ismerték. Egykori tanítványai sem élnek már. Születésének százhatvanegyedik évfordulóján emlékezzünk meg röviden a hetvenöt éve elhunyt *Bancsó Antal teológiai tanár áldott, eredményes munkásságáról.*

Egyházunk kiemelkedő munkása 1851. február 24-én született Kisbáboton egyszerű, szegény, vagyontalan családban. Édesapja a község éjlelőre volt. Antal alig volt hároméves, amikor édesapja meghalt. Édesanyja cseléd lett, hogy magát és gyermekeit eltarthassa. Előbb Győrben *Karsay* püspökéknél, majd Enesén a *Purgly*, később Rábacsécsényben a *Szalacsy* családnál volt gazdaasszony.

Bancsó Antal Győrött kezdte el és Enesén fejezte be elemi iskolai tanulmányait. Társai közül kitűnt éles eszével, szorgalmával és jó magaviseletével. Nehéz sorsa miatt édesanyja nem gondolhatott arra, hogy fiát tovább taníttassa, azonban pártfogói felfigyeltek a gyermek kitűnő képességeire, és segítettek továbbtanulását.

A győri evangélikus algimnázium negyedik osztályának elvégzése után édesanyja a tanítóképzőbe akarta küldeni, hogy pedagógus legyen, de Karsay püspök buzdítására Antal folytatta gimnáziumi tanulmányait a soproni evangélikus liceumban. Tanárai bátorították, segítették tanulmányában. Gyengébb iskolatársait korrepetálta, így némileg javult az anyagi helyzete.

Miután 1870-ben érettségizett, a soproni evangélikus teológia hallgatója lett (1870–1873), majd a jénai egyetemen tanult (1873–1874). 1874. október 14-én Sopronban tette le a lelkészi vizsgát, és már másnap ordinálták. Ezután azonban két évig nevelősködött. 1876–1878 között a halle-wittenbergi egyetemen folytatta tanulmányait.

A tanulás után Bancsó Antalnak a tanítás lett a hivatása. Tanári működését 1878. szeptember 1-jén az eperjesi teológiai akadémián kezdte. Hat évet töltött ott a lelkész-képzés szolgálatában, az utolsó három évben a kollégium igazgatója volt. 1884. szeptember 1-jétől a soproni teológia tanáraként, 1908-tól pedig igazgatójaként tevékenykedett.

1919-ben, összesen negyvenegy évnél teológiai tanári szolgálat után vonult nyugalomba. Budafokra költözött a fiához, és 1919–1923 között nyugdíjasként az átmenetileg Budapesten működő eperjesi teológiai akadémián tanított. Az újszövetségi és a rendszeres teológiai tantárgyakat adta elő, de tanított a liceumban és a tanítóképző intézetben is. Hittankönyvet is kiadott. Dolgozott ezenkívül a liceumi könyvtárban, az egyházkerület több bizottságában és közgyűléseken.

Különösen eredményesen munkálkodott a Dunántúli Egyházkerület főiskolai nagybizottságában, népközlői bizottságában és az énekeskönyvet szerkesztő bizottságban, az utóbbinak elnöke volt. Az egyházi sajtóban is számos értékes cikket publikált.

Az egyetemes egyháznak 1908-tól jegyzője, 1911 és 1928 között pedig főjegyzője volt. Munkássága elismerésül a pécsi egyetem a teológia díszdoktorává avatta.

Bancsó Antal 1937. január 3-án hunyt el, hamvai Budapesten, a Farkasréti temetőben nyugszanak. „Az igaznak az emlékezete áldott...” (Péld 10,7a)

■ DR. BARCZA BÉLA

Zsoltártörténeti kalandozások Könyvbemutató a Károli Gáspár Református Egyetemen

► Izgalmas utazásban, változatos tanulmányútban lehet része annak, aki kezébe veszi *A zsoltár a régi magyar irodalomban* címmel megjelent könyvet. Keletkezésének történetébe, a kötet rejtelmibe a református egyetem kántorképző intézetének vezetője, *Dávid István* adott bepillantást február 15-én az egyetem bölcsészettudományi karán tartott könyvbemutató. A rendezvényen a Károli Gáspár Református Egyetem és a L'Harmattan Kiadó együttműködésében megjelenő *Károli jegyzetek*, illetve *Károli könyvek sorozata* állt a fókuszban. A kántorképző intézet növendékei zsoltárverseket énekeltek, a kötet ily módon „hangskönyvvé” avanszált, a könyvbemutató résztvevői pedig zenei élményben is részesültek...

Ecsedi Zsuzsanna Luther parafrázisairól és a 16–17. század magyar zsoltárdallamairól értekeztek. A szakirodalom harminchat olyan gyülekezeti énekről tud, amelynek szövegéhez vagy dallamához Luthernek valamilyen módon köze van. A reformáció hozadéka, hogy az anyanyelven énekelte gyülekezeti énekeknek Luther önálló helyet biztosított, ezáltal a gyülekezetet a liturgia szolgálatteljesítésévé, az istentisztelet aktív résztvevőjévé válhatott – fejt ki dolgozatában az *EvÉlet* korábbi *Cantate* rovatát is gondozó szerző.

Ferencci Ilona tanulmányában az *Eperjesi graduál* verses és prózai zsoltáraival foglalkozik. A graduál harminc verses zsoltárának, zsoltárfeldolgozásának kétharmadában Szenci fordításait használták fel. Az *Eperjesi graduál* a magyar graduálok között az egyedüli, amely különböző stílusú, többszámú darabokat tartalmaz. A munka Szenci fordításainak magyar dallamokkal történt párosítását elemzi.

Maradva az evangélikus szerzőknél, *H. Hubert Gabriella* a *Psalterium Ungaricum* és Szenci Molnár zsoltárfordításainak 17. századi befogadástörténetéről ír. A 16–17. századi zsoltárok európai befogadásának valamennyi eleme megtalálható hazánkban, még ha sokszor késve vagy kezdetleges módon is – állapítja meg tanulmányában az Evangélikus Országos Könyvtár tudományos munkatársa. A genfi zsoltárok mai napig tartó, kései recepciója hozzájárulhatott ahhoz, hogy a Szenci-zsoltárok ma is élő örökségünk részét képezik.

A kiadvány számos további érdekességet rejt. Aki kedvet kapott olvasásához, megvásárolhatja a L'Harmattan Kiadó könyvesboltjában, valamint a Párbeszéd könyvesboltban.

■ BALLA MÁRIA

Istentiszteleti rend • 2012. február 26.

Böjt első vasárnapja (Invocavit). Liturgikus szín: lila. Lekció: Mt 4,1–11; 1Móz 3,1–13. Alapige: Zsid 4,14–16. Énekek: 75., 275.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. dr. László Virgil; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 10. Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Szt Joanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegeyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv., szuplikáció) Mitya Andrejek; **Újpest, IV., Lebstick M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (organazenés áhítat) Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **Ferencváros, IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** du. 6. (vespera) Bolba Márta; liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Kovács Viktor; de. fél 11. (úrv.) Kovács Viktor; du. 6. (vespera) Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Missura Tibor; **Egyetemi és főiskolai gyülekezet, XI. Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (úrv., gospel-istentisztelet) Körmendy Petra; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújrhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicján Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákocsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Pilisvörösvar (református templom)** du. 2. úrv. **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Összeállította: BODA ZSUZSA**

1607. május 12-én fejeződött be *Szenci Molnár Albert Zsoltárkönyvének* kinyomtatása Herbornban. A zsoltárfordítások kiadásának négyszázadik évfordulóját szakmai konferenciával, nemzetközi szimpóziummal ünnepelték meg Csurgón neves irodalom- és művelődéstörténészek, a zsoltárirodalom jeles kutatói, egyházzeneészek. Az ott elhangzott előadásokat szerkesztette kötetbe *Petrőczy Éva* és *Szabó András*. A kiadvány szerzői között evangélikusokat, reformátusokat, katolikusokat egyaránt találunk.

A huszonöt tanulmányt magába foglaló könyv visszavezeti olvasóit a 16–17. századba, és széles perspektívából nyújt rálátást a Bibliából jól ismert műfajra. Az immár beavatott olvasó megismerheti a zsidó-keresztény kultúrkörhöz kötődő zsoltár történeti, irodalmi, néphagyománybeli, zenei, egyház- és liturgiátörténeti összefüggéseit.

A sokszerzőű könyv előnye éppen az, ami a hátránya is. Talán feszengve gondolhatja a laikus olvasó, hogy benne van a hiba, ha nem találja a koherenciát, de a kiadvány éppen ettől válik különlegessé, egyedivé. Ugyanis ahány tanulmányíró, annyi megközelítés, témafelvetés.

Venásch Eszter az *Egyéni és kollektív büntudat* a zsoltárokból című munkájában 16. századi magyar zsol-

társzerzők művein keresztül vizsgálja a lelki jelenséget, a korszak bűnfelfogását, valamint egyén és kö-

zösség viszonyát. *Cziczka Katalin* egy lipcsei zsoltáros műveinek magyarországi hatásait vizsgálja. Írásnak középpontjában *Nikolaus Selnecker* lipcsei lutheránus teológus és egyházi énekszerző áll, az ő magyarországi szerzőkre gyakorolt hatását elemzi a tanulmány.

Petrőczy Éva a női lelket hozza közelebb a mai olvasóhoz a 16. században élt *Pembroke* grófnő és *Dóczy Zsuzsanna* zsoltárversein keresztül.

Élj kis lábon!

Egyéves projekttel rövidíti ökolábnyomát az ELTE

Az „Élj kis lábon!” szlogennel indult el 2011 szeptemberében az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) ökoprogramja. Az uniós forrásból megvalósuló projekt a fenntarthatóságra nevelést hangsúlyozza, és különböző rendezvényeket, programokat kínál az ökológia iránt elkötelezett vagy csak érdeklődő egyetemistáknak.

A program mind a bölcsészettudományi, mind a természettudományi kart érinti, így körülbelül tizenötezer hallgatót kíván elérni. A szervezők a diákok mellett az oktatók, illetve az egyetem más dolgozóinak számára is kínálnak programokat. A projektet nagy hatású kommunikációs kampánynak szánják, amely bővíti a célközönségnek a fenntarthatósággal kapcsolatos ismereteit, egyúttal érdeklétté is teszi a hallgatókat ezeknek az elsajátításában.

És hogy milyen a fogadtatás? Kicsit több mint fél év elteltével elmondhatjuk, hogy sokan vannak, akik megtalálják a környezettudatos szemléletükhöz passzoló megoldásokat az egyetemen, sőt maguk is kezdeményeznek, újításokat keresnek. Vannak olyanok is, akik keveslik a pénzt, hiányolják a nagyszabású beruházásokat, napkollektorokat szeretnének látni, vagy több szelektív

hulladékgyűjtőt. És vannak persze olyanok is, akiket ez az egész egyáltalán nem érdekel, sőt kikérik maguknak, ha rájuk szól valaki, hogy ne dobják el a csokipapírt az udvaron.

Nagyon fontos kezdeményezés a szelektív hulladékgyűjtésre való felhívás. A 2010/2011-es tanévben 2240 kilogramm papír- és 80 kilogramm műanyag-hulladékot gyűjtöttek össze az egyetemen szelektíven. Lehet, hogy ez nem túl sok, mégis elmondhatjuk, hogy már ezzel is jelentősen csökkenteni tudtuk a környezet terhelését.

Az én kedvencem a biciklizést népszerűsítő kampány. Évek óta biciklivel járok az egyetemre, örülök, hogy biciklitárolót helyeztek el számunkra. A kerékpár a leginkább környezetkímélő közlekedési eszköz, nincs károsanyag-kibocsátása, a legnagyobb dugóban is gyorsan el lehet jutni vele mindenhová. És nem mellékesen jelentősen hozzájárul a stresszoldáshoz és a fölös kalóriák elégetéséhez.

Február elejétől provokatív kiállítás várja a hallgatókat az ELTE BTK Múzeum körüli épületében: *Az Elfogyasztjuk a jövőnk?* címmel megrendezett plakátkiállítás igyekszik felhívni a figyelmet a globalizáció káros hatásaira, de az elgondolkodtatáson túl aktív cselekvésre is ösztö-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

nözni kíván. Fő üzenete: egyszerű döntések változtatják meg a világot!

Tizenegy globális problémát vetnek fel a plakátok, ezeknek főként környezetvédelmi és emberi jogi vetületeire koncentrálnak, és minden esetben konkrét javaslatokat fogalmaznak meg arra vonatkozóan, hogy egyéni döntéseinkkel hogyan alapozhatjuk meg egy igazságosabb és fenntarthatóbb világ jövőjét. Példákat láthatunk arra, hogy akár étkezési szokásaink megváltoztatásával is szerepet vállalhatunk az ökoszisztéma fenntartásában, de rámutat a kiállítás arra is, hogy a tudatos vásárlói magatartásnak mi a szerepe a fenntarthatóságban.

Már nagyon készülök a február végi komposztálási tanfolyamra is! Remélem, sok hasznos dolgot fogok tanulni, amelyet a gyakorlatban is tudok majd alkalmazni.

■ TÍMÁR REGINA egyetemi hallgató

„Megbeszéltük, hogy itt tesszük le az állampolgári esküt”

Kettős állampolgárok lettek – Soltvadkertben

► Mintegy tucatnyi határon túli magyar tette le az állampolgári esküt február elején a Bács-Kiskun megyei kisváros, Soltvadkert polgármestere előtt. A városházán megrendezett családi ünnepségen ki farmerban, ki ünneplőben, ki pedig népviseletben lett magyar állampolgár. A dolog érdekessége, hogy az eddigiektől eltérően a legtöbben megtartották eredeti román, szerb vagy horvát útlevelüket is. Kettős állampolgár – ez a titulusuk mostantól az újonnan esküt tetteknek. Nem szegyen az: Vadkertben jómagam több ilyen embert ismerek. Olyan ez, mint amikor valaki több hangszeren játszik, vagy több nyelven is beszél.

Nem kötelező a magyarországi lakcím megléte, nem is akarnak mindannyian itt élni, felmenőik magyarok voltak – röviden ezek a jellemzők. 2011 januárjától éltek az egyszerűsített honosítási kérelem benyújtásának lehetőségével.

Ezt több helyütt is megtehették, illetve honfitársaik ma is megtehetik: konzultáción, magyarországi anyakönyvi hivatalban, valamint bármelyik kormányablakban az ország területén. A kérelmen jelölhetik meg, hogy hol szeretnének állampolgári esküt tenni.

És néhányan Vadkertre kérték, itt vehették át az oklevelet, melyen a köztársasági elnök aláírása tanúsítja: ők magyar állampolgárok is.

A megható ünnepség után arról kérdeztem őket, ki miért döntött a magyar állampolgárság felvétele, illetve az állampolgári eskü helyszíne mellett...

Jól szituált család Adárról (Vajdaság), a feleség: „Nekem egy nagyon jó barátom van ezen a vidéken, aki még a délszláv háború előtt költözött ide. Tartjuk a kapcsolatot, rendsze-

renen látogatjuk egymást, de mi Vajdaságban akarunk maradni, mert az a hazánk.”

Munkás házaspár: „Édesapám is ugyanitt tette le pár évvel ezelőtt az ál-

Székel családot két gyerekkel, népviseletben: „Mi Erdélyben lakunk, ott is dolgozunk, soha még nem is dolgoztunk erre felé sem szülőben, sem más üzemben. Most vagyunk itt második alkalommal. Ragaszkodunk magyarságunkhoz, ezzel a papírral pedig immár teljes értékű embernek és magyarnak érezzük magunkat.”

Anyja és lánya: „Mi dolgoztunk és rendezvényen is vettünk már részt Soltvadkertben. Megbeszéltük, hogy itt tesszük le az állampolgári esküt. Nem akartunk Erdélyben a magyar konzulátusra menni, itt szebb. Le is fogunk telepedni ebben a városban.”

***

Talán meglepő, hogy a most állampolgárrá vált magyarok többsége nem akar letelepedni itt. Mint a város aljegyzőjétől megtudtuk, az áttelepülni szándékozók már hamarabb, még a kilencvenes években átjöttek a határon. Akik most álltak a polgármester előtt, inkább érzelmi okokból kérték a honosítást.

Isten hozta őket itthon! Legyenek továbbra is boldogok otthon!

Utóirat: a fényképezésre engedélyt kértem új honfitársaimtól. Mert nagy úr a félelem. És ha lettek volna szlovákiai vagy ukrainai magyarok közöttük, akkor elő sem vettem volna a gépet. Mert az ottani politikusok most éppen abból élnek, hogy „magyarrá vált magyarjaikat” üldözik el. Vajon mikor leszünk már nagykorúak a Kárpát-medencében?

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

EVÉL & LEVÉL

Szabad a tánc?

A keresztyén ünnepek közül az *Újszövetségben* kettő mutatható ki: a zsidó húsvét mint a Messiás megváltó halálának és diadalmos feltámadásának ünneplése meg vele a pünkösd mint az apostolok első nyilvános Krisztus-hirdetése és a mintegy háromezer „héber” és „görög” megkeresztelésére való emlékezés.

Ezeknek ideje az első tavaszi holdtöltéhez igazodik. A húsvét előtti (a vasárnapokat kihagyó) negyvennapos „nagyböjt” kezdete, az úgynevezett hamvazószerda idén február 22-re esik. A még keresztyén szokású Európában nemcsak lakodalmat, de táncmulatságot sem tartottak ilyenkor. Hasonló, úgynevezett „zárt idő” volt a Jézus születésének jelképesen kitűzött ünnepe előtti advent, *adventus Domini*, régi magyar nevén *Úrjövét*.

Fabiny Tamás püspökünk helyesen idézte *Táncidő* című írásában (*Evangelikus Élet*, 2012. február 12., 11. o.) a *Prédikátor könyve* 3,4 végéből, hogy megvan az ideje (mellét verő!) gyásznak és a táncnak is. Dávid király is táncolt a szövetség lánájára (az Úr trónusa) előtt, mikor azt Jeruzsálembé hozták (2Sám 6,14). De „a szent Dávid tánca” még csak nem is „az igaz magyar tánc”, ahogy egy régi prédikátor írta, nyilván a csábító idegen táncokat tiltva. Dávid tánca nem páros tánc volt. Legföljebb a kanásztánchoz hasonlíthatnók. Nem is ószövetségi ünnepi körtánc.

Tánc volt, nem csak Izraelben, a szülőföldökön. Természetes tánc a „csürdögölés” is. A győzelemi tánc már lehet embertelen – a legyőzöttek holttestén, sőt élőkre tett padlón, ahogy a mongolok járták az oroszok vezetői fölött. Embertelen, de a nőkre fejevert nem fogásból ered a halálra táncoltatás is.

A zsidó hagyomány csak a férfiak ünneplő táncát ismeri. A táncmulatság, a bál lehet vidám testmozgásos társasjáték a zenére. Lehet az ismerkedés és párkeresés jókedvű alkalma. Ám bizonyos körülmények között lehet – az együtt vigadás, az ismerkedés és az életre szóló társ keresése mellett vagy helyett – testi kísértés meg untomig-untáig szóló kapcsolat kezdete is.

Kérdezem: amikor nyilvánvaló, hogy országunk és társadalmunk legnagyobb része közgazdasági és természeti csapásoktól szenved, éhezik, fázik, hajléktalan lesz – nem beszélve a kenyérlopásból („Mundraub”) kalácsszerzéssel tett egyéni és szervezett kártevő bűnözéséről –, a tánc ideje van-e? Ezek a bajok mind a teremtés rendjének és az emberség követelményeinek semmibeveséséből (azaz istentelenségből, embertelenségből, esztelenségből) erednek.

Nem a mellét verő gyásznak, a meakulpázásnak („Én véttem, én véttem, én igen nagy véttem!”) és az életmódunk meg a társadalmi rend megfordulásának (a megtérésnek) van-e itt az ideje? Ebben pedig el kell menni addig, ameddig lehet, és küzdeni kell a kényserítő körülmények ellen.

DR. ZSIGMONDY ÁRPÁD (Budapest)

Intézményvezetői pályázatok

A pályázat meghirdetője a Magyarországi Evangélikus Egyház.

1. Meghirdetett munkahely

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, 7150 Bonyhád, Kossuth u. 4. – OM-azonosító: 036378

2. Meghirdetett munkahely

Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium, 1071 Budapest, Városligeti fásor 17–21. – OM-azonosító: 035261

3. Meghirdetett munkahely

Sztyehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium, 1183 Budapest, Kossuth tér 2. – OM-azonosító: 201505

Képesítési és egyéb feltételek

- Egyetemi szintű tanári végzettség és szakképzettség, továbbá pedagógus-szakvizsga.
- Legalább öt év – a Kt. 18. § (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – pedagógus-munkakörben szerzett szakmai gyakorlat.
- Öt éve megfelel az evangélikus egyházközi tagság feltételeinek.
- Evangélikus konfirmáció, lelkes ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb

- Állás elfoglalásának ideje: 2012. augusztus 1.
- A megbízás 6 évi időtartamra szól.
- A pályázat benyújtásának határideje: a pályázat első megjelenésétől (február 19.) számított 30 nap.
- A pályázat elbírálásának határideje: 2012. június 30.
- Juttatások a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény szerint.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázót

- jelenlegi munkahelyét, beosztását,
- önéletrajzát,
- részletes szakmai életrajzát,
- az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját,
- szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell

- a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló irat(ok) hiteles másolatát,
- érvényes erkölcsi bizonyítványt,
- lelkészi ajánlást gyülekezeti lelkésztől,
- a konfirmációi emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről

Varga Márta osztályvezető (tel.: 429-2035)
MEE Országos Iroda Oktatási és Iskolai Osztály

A pályázat címezése

Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda
Oktatási és Iskolai Osztály – Varga Márta – 1085 Budapest, Üllői út 24.
A borítékra írják rá: *Igazgatói pályázat*, illetve tüntessék fel az *intézmény* nevét.

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Meghívó nyugdíjas lelkészek találkozójára

A nyugdíjas lelkészek találkozásán március 2-án fél tízkor a Deák téri gyülekezetben **Zászkaliczky Péter** tart áhítatot és előadást *Kétszáz év a Deák téri gyülekezet életében* (2. rész) címmel. Szeretettel várjuk a lelkészcsaládokat.

Pályázat evangélikus gyülekezetek informatikai felszereltségének támogatására

A Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezetei a 2012. évben a következő eszközökre pályázhatnak:

- a) *notebook (hordozható) számítógépre, Linux operációs rendszerrel* (önrész: 25 000 Ft);
  - b) *multifunkciós nyomtató/fénymásolóra* (önrész: 15 000 Ft);
  - c) *projektorra (videó-számítógép kivetítőre, önrész: 50 000 Ft).*
- Az eszközök külön-külön is pályázhatóak, mindegyik eszökből csak egy-egy darab. Részletek és letölthető pályázati űrlap az országos iroda honlapján, a <http://orszagos.lutheran.hu/letoltes> címen.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBÖTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Felolvasás teológustól: 1/246-1251.

***

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (február 26.)

Az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja. 1Kor 3,7 (Jer 24,6; Mt 4,1–11; Zsid 4,14–16; Zsolt 91) Fontos, hogy lehetőségeinkhez, erőnkhez, saját korlátainkhoz mérten megtegyük, ami tőlünk telik. De még ekkor is gyakran mardos a bizonytalanság: eléget tettem-e? Nyugtalan szívünket vigasztalja, bátorítsa az, hogy Isten is odateszi önmagát mindahoz, amit az ő nevében kezdünk el. És ez nem azt jelenti, hogy hozzáteszi a magéból azt, amit mi nem teszünk vagy nem tehetünk meg. Azt jelenti, hogy valójában minden eredmény, siker mögött az ő irgalmas szeretete, cselekvése áll.

Hétfő (február 27.)

Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére. 1Tim 2,4 (Zsolt 22,28; 1Jn 3,7–11/12/13; 1Kir 9,1–9) Istent semmi és senki sem gátolhatja meg abban, hogy akarata véghezvigye. Éppen ezért nehez, próbás kérdése hitünknek, hogy miért élnek Istenben bízó hit nélkül sokan, akiket szeretünk. Bár Isten títját megfejteni nem tudjuk, Krisztus Urunk biztató szavára és ígéretére hallgatva imádkozhatunk azért, hogy akarata bennünk, köztünk is teljesüljön: „...jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is”.

Kedd (február 28.)

Minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltevélyedtek a hittől, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak. 1Tim 6,10 (Jón 2,9; Jób 1,1–22; 1Kir 10,1–13) A szerelmes ember érzelmei, gondolatai és egész léte úgy forog a szeretett személy körül, mint ahogyan az éjjeli bogarak röpködnek a lámpa körül. A pénz, az anyagi javak szerelme ugyanígy *egy-ügyű*-vé tesz, nem fér bele senki és semmi más a látókörbe. Sem Isten, sem embertárs. Így válik igazán magányossá az ember. A magány fájdalmát pedig igen nehéz hordozni, sokan össze is roppannak e súly alatt. Isten „szerelmének” látókörébe viszont sok mindenki és sok minden belefér. A vele és egymással való közösség páratlan ajándék.

Szerda (február 29.)

Az asszonytól született ember rövid életű, tele nyugtalansággal. Jób 14,1 (1Kor 15,43; 1Kor 10,9–13; 1Kir 10,14–29) *Jób könyve* mondatának igazságát magunkon, magunkban is érezzük. A kereszt és a húsvéti üres sír fényében mi már azt is hihetjük, hogy a Krisztusban bízó ember élete örök, tele Isten békeségével. Bárcsak ennek az igazságát is egyre mélyebben magunkon, magunkban éreznünk!

Csütörtök (március 1.)

A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk; mert hű az, aki ígéretet tett. Zsid 10,23b (Zsolt 48,15; Jak 4,1–10; 1Kir 11,1–13) Keresztyén reménységünk egyetlen oka, alapja és garanciája Isten és az ő ígéretei. Ezért nincs a keresztyén reménységben bizonytalansági tényező. A Szentírás sok példát sorol, amely Isten ígéreteinek beteljesüléséről szól. Az Isten megbízhatóságát átélők és ezért tanúsítók sora nem ért véget a Biblia lezárása óta. Ebben a sorban nekünk is helyünk lehet.

Péntek (március 2.)

Nincs semmi rejtett dolog, ami ki ne derülne, és semmi titok, ami napfényre ne jutna. Mk 4,22 (Dán 2,22; Zsid 2,11–18; 1Kir 11,14–25) Napjaink egyik kulcskérdése az adatvédelem. Személyes adatainkkal könnyen visszaélhetnek rossz szándékú emberek. Milyen jó, hogy nem kell félnünk attól, hogy Isten életünk minden rezdülését látja! Ő soha nem él vissza a gyakran minket terhelő információval. Sőt Krisztusban világosságra hozza az ő irántunk való szándékának, irgalmas szeretetének mélységét, amely nem titok többé.

Szombat (március 3.)

Ahova csak bement Jézus, falvakba, városokba vagy településekre, letették a tereken a beteget, és kérték őt, hogy legalább a ruhája szegélyét érinthesék; és akik csak megérintették, meg is gyógyultak. Mk 6,56 (Zsolt 74,12; Jer 20,1–6; 1Kir 11,26–43) Jézus földi életútján sok beteget meggyógyított, de nem mindegyiket. A gyógyult emberek számára ez elképzelhetetlenül nagy ajándék volt. De látnunk kell, hogy a gyógyulások „csak” jelei annak, hogy Isten mit ajándékoz nekünk Jézusban. Ott és akkor Jézus érintésére a test bilincsei oldódtak meg. Ma Jézus szavának érintésére a lélek bilincsei oldódnak, és szabadabbá lehetünk a bizodalmas hitre, az Istennel való közösségre, amelyet más szóval úgy nevezünk, hogy örök élet, üdvösség.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 26-ától március 4-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
9.30 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) 10.00 / Duna Tv Világ-Nézet Püspöknényér 10.50 / m1 Metodista ifjúsági műsor 12.05 / Duna World Evangelikus istentisztelet 20.04 / Kossuth rádió Rádiószínház Franz Kafka: <i>Az átváltozás</i> 21.00 / Bartók rádió A Budapesti Fesztiválzenekar játszik Mozart: <i>Requiem</i> K. 626. 23.50 / TV2 Egy csodálatos elme (amerikai filmdráma, 2001) 1.00 / HBO Oscar-díj-átadás 2012 Élő közvetítés	9.00 / m2 Budapest természeti értékei 12.20 / TV2 Babe (amerikai családi vígjáték, 1992) (105') 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórása 16.10 / Duna Tv Magyar történelmi arcképcsarnok Nagy Lajos (1342–1382) 21.30 / Duna Tv Langeais hercegnő (francia játékfilm, 2007) (132') 21.54 / Bartók rádió HangjátékTér Tamási Áron: <i>Énekes madár</i> 23.35 / m1 Múlt-kor (történelmi magazin)	20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (www.corvinusradio.hu) 20.05 / Kossuth rádió Biblia Kazinczy Ferenc szavaival – Új testamentomi históriák 21.30 / Duna Tv Nyakig a pácban (angol tévéfilm, 2008) (70') 21.30 / Duna World Csiky Gergely: <i>Ingenyelők</i> (magyar tévéfilm, 1979) 22.25 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Angela Hewitt Bach-műveket zongorázik 22.55 / Duna Tv Magyar jazzünnepe 2011 Márkus Tibor	10.00 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Vivaldi: <i>Stabat Mater</i> 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház félórása 18.00 / Viasat History Poncius Pilátus: Az ember, aki megölte Jézust (ismeretterjesztő film) 19.15 / Pax Tv Jün tetsvér (portréfilm) 21.10 / Duna World Látogatás a komáromi múzeumban (magyar ismeretterjesztő film) 21.30 / Duna Tv Szerellemmel fűszerezve (amerikai-angol-indiai játékfilm, 2005) (92')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / m1 Hajnali gondolatok 13.55 / m1 Angi jelenti (riportfilm) Angi a cirkuszban 20.30 / Duna Tv A sipsirica (magyar tévéfilm, 1980) II/1. rész 21.30 / Duna World Shakespeare: Szentivánéji álom Közvetítés a kaposvári Csiky Gergely Színházról felvételről 21.30 / Duna Tv A Hortobágy legendája (magyar tévéfilm, 2007) (79') 22.55 / m1 Állásvadászok (amerikai vígjáték, 2004) (87')	13.37 / Bartók rádió Koloss István játszik a Szent István-bazilika orgonáján 19.00 / Pax Tv Példabeszédek (bábfilm) 19.40 / Kossuth rádió Madáretető Részletek a Kaláka együttes lemezéről 21.00 / Mária Rádió (Budapest) Iránytű Pál Ferenc atya előadás-sorozata útkereső fiataloknak 23.00 / Petőfi rádió Eleven Zorán koncertje a Papp László Sportaréna-ból 23.00 / Bartók rádió Ars nova Benne: Alfred Schnittke: Két rövid darab orgonára	6.15 / Magyar Katolikus Rádió Szent Ágoston vallomásai 7.20 / Duna Tv Az Ótestamentum (olasz mesesorozat) Tizenkét törzs, egy nép 8.55 / m2 A Biblia gyermekeknek – Újszövetség 9.30 / m1 Mozdulj! (szabadidősport-magazin) 15.30 / Mária Rádió (Budapest) Mégis szeretni Gyökössy Endre tanítása 21.30 / Duna World Nil táborkok (lengyel játékfilm, 2009) (120') 23.00 / Rádió 17 (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása	9.34 / Magyar Katolikus Rádió Templom-tér-kép A veszprémi vár templomai 9.50 / m1 Kérdések a Bibliában 10.05 / m1 Református magazin 10.05 / m1 Látogatásban Csomós Lajos református püspöknél 11.30 / m1 Magyarok a Szlovákiai Evangélikus Egyházban (ismétlés: m2 / 14.25) 15.05 / Bartók rádió Musica sacra (egyházzenei magazin) 21.15 / Bartók rádió Az emberi hang dicsérete Benne: Händel: <i>Izrael Egiptomban</i> (oratórium)

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu • **Előfizetés:** elofizetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegy Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedr évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delután lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) irásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

